

DE HOORPLICHT IN BESTUURLIJKE HANDHAVING

Aandachtspunten uit de recente rechtspraak
van de Raad van State

CPS - 1 oktober 2026

Dr. Pieter Tersago | PZ Antwerpen

Overzicht

- Beginselen van behoorlijk bestuur als onderbouw voor zorgvuldig bestuurlijk optreden
- De hoorplicht
 - Normatief versus beginsel van behoorlijk bestuur
 - Toepassingsgebied – evolutie
 - Invulling en modaliteiten
 - Uitzonderingen op de hoorplicht
 - Hoorplicht en de motiveringsplicht
- Besluit

BEGINSELEN VAN BEHOORLIJK BESTUUR

Bestuurlijke handhaving: een containerbegrip

Bestuurlijke politiemaatregelen

Maatregelen burgemeester 135 NGW,
134quinquies NGW, 9bis Drugswet,....

Politiereglementen

Gemeentelijke
verordeningsbevoegdheid ter
handhaving openbare orde.

DIOB

Bestuurlijke aanpak ondermijnende
criminaliteit

Een uitgebreid gemeentelijk instrumentarium

Gebonden door de beginselen van behoorlijk bestuur

Beginnelsen van behoorlijk bestuur

- Ongeschreven rechtsbeginselen – idem **beginselen van behoorlijke regelgeving** (reglementen)

Beginnselen van behoorlijk bestuur

- Vullen formele wet aan indien niets geregeld of leemten in de wet
 - Bijv. formele versus materiële motiveringsplicht
 - Bijv. wettelijke hoorrecht bij sommige sluitingsbevoegdheden vorm geven via hoorplicht als BBB
- Formele bron van recht – doel: bescherming burger tegen (willekeurig) overheidsoptreden
 - Preventieve werking – handelingskader voor administratieve overheden
 - Reactieve werking - toetsingskader voor (administratief) rechtscollege
 - Legitimerende werking
- Evolutieve catalogus

Beginnelsen van behoorlijk bestuur

Alle beginselen. Eén behoorlijk besluit.

Hoorplicht en motiveringsplicht als instrumenterende beginselen

HOORPLICHT

Wederwoord betrokkene zodat met bestur kennis van zaken kan beslissen conform BBB

MOTIVERINGSPLICHT

Veruitwendiging van wijze van beslissen door het bestuur – toetsingskader BBB door (administratieve) rechter.

**Hoorplicht en motiveringsplicht dwingen andere BBB mee af
Transparantie en betwistbaarheid overheidsoptreden**

DE HOORPLICHT

De hoorplicht – algemeen kader

Normatieve verplichtingen

Soms voorgeschreven als wettelijke verplichting
(bijv. DIOB, 9bis Drugswet,...)

Wettelijkheidsbeginsel

Beginsel van behoorlijk bestuur

Als niet in de wet OF als wet niet ingaat op de vereiste
modaliteiten

BBB als vangnet

Ongeacht normatieve plicht, is horen van betrokkene crucial voor zorgvuldige bestuursvoering

Zorgvuldigheidsbeginsel en de hoorplicht

ARREST

nr. 263.340 van 19 mei 2025
in de zaak A. 244.458/VII-42.833

In zake : de BV AQUA SAUNA PLEZIER
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Reiner Tijs en Joram Maes
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Stijfselrui 48, bus 101
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Bart Staelens en Joost Hoste
kantoor houdend te 8000 Brugge
Gerard Davidstraat 46, bus 1
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkomen partij:

C.N.
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Wim Mertens en Philippe Dreesen
kantoor houdend te 3580 Beringen
Paalsesteenweg 81
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 21 maart 2025, strekt tot de schorsing van de tenuitvoerlegging van het besluit van de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw van 20 januari 2025 houdende uitspraak over het beroep aangetekend tegen het besluit houdende bestuurlijke maatregelen van 27 januari 2022 van de toezichthouder van IGEAN opgelegd aan de verzoekende partij.

8. Als beginsel van behoorlijk bestuur vereist de hoorplicht dat tegen niemand een ernstige maatregel kan worden genomen, die van aard is zijn belangen ernstig aan te tasten, zonder dat hem vooraf de gelegenheid wordt geboden om zijn standpunt op een nuttige wijze te doen kennen. Het zorgvuldigheidsbeginsel gebiedt het bestuur daarbij om te onderzoeken, in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak, of de betrokkene wiens belangen ernstig dreigen geschaad te worden door de voorgenomen beslissing, over alle doorslaggevende gegevens van het dossier op nuttige wijze zijn standpunt heeft kunnen laten gelden zodat met dat standpunt rekening kan worden gehouden bij het nemen van de beslissing.

Zorgvuldigheidsbeginsel en de hoorplicht

(RvS 20 januari 2026, nr. 265.485– dierenwelzijn)

13. Krachtens het zorgvuldigheidsbeginsel moet elk bestuur zich gedragen zoals een voorzichtig en redelijk handelend bestuur, geplaatst in dezelfde omstandigheden. Het zorgvuldigheidsbeginsel houdt onder meer in dat het bestuur zijn beslissing op zorgvuldige wijze moet voorbereiden. Dit impliceert dat de beslissing dient te steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die met de vereiste zorgvuldigheid werden vastgesteld. Het bestuur is onder meer verplicht om zorgvuldig tewerk te gaan bij de voorbereiding van de beslissing en de feitelijke en juridische aspecten van het dossier deugdelijk te onderzoeken, zodat het met kennis van zaken kan beslissen.

Het komt aan verzoekster toe om met concrete gegevens aannemelijk te maken dat de handelwijze van het bestuur niet doet blijken van het vereiste zorgvuldig handelen. Het formuleren door verzoekster van eigen aannames, veronderstellingen en kritieken zonder enig begin van bewijs, volstaat niet om aannemelijk te maken dat de bestreden beslissing op een onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen.

14. Te dezen steunt verzoekster de aangevoerde schending van het zorgvuldigheidsbeginsel louter op het standpunt dat de bestreden beslissing is gebaseerd op het opzettelijk negeren van het door verzoekster aangebrachte verweer, zonder dat zij deze grief verder toelicht, laat staan aannemelijk maakt.

Het volstaat dan ook vast te stellen dat uit de formele motivering van de bestreden beslissing blijkt dat het omstandige verweer van verzoekster wel degelijk in overweging werd genomen (zie *supra*, nr. 10). Het louter poneren van het voormelde standpunt door verzoekster volstaat derhalve niet om aannemelijk te maken dat de bestreden beslissing op een onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen.

DE HOORPLICHT TOEPASSINGSGEBIED

De hoorplicht als BBB – Toepassingsgebied

Eenzijdige bestuurlijke rechtshandeling

Niet in kader overeenkomsten, concessies,...

Individuele draagwijdte

Maatregel/(sanctie), niet voor politiereglementen
(bijv. RvS 24 maart 2017, n° 237.779)

Ernstige maatregel die van aard is belangen negatief aan te tasten

Niet voor weigeren vergunning/gevraagd voordeel

Geground op persoonlijk gedrag/tekortkoming

(tegenvoorbeeld

MAAR evolutie in de rechtspraak => naar een ruimer toepassingsgebied in kader BH?

De hoorplicht – Toepassingsgebied - evolutie

- Niet meer per se gebaseerd op tekortkomingen/[.]persoonlijk gedrag betrokkene **als ernstig nadeel**
- Logisch gezien vaste rechtspraak RvS dat bestuurlijke politiemaatregel
 - Niet gericht is op vaststellen van schuld of persoonlijke aansprakelijkheid
 - Maatregel tegen PTI kan ook worden genomen zonder tekortkomingen in de uitbating zelf

De hoorplicht – Toepassingsgebied - evolutie

➤ Weigeren vergunning?

➤ Evolutie in ambtenarenrecht

➤ Met die nuance – in aanvraagprocedure al nuttige elementen doen gelden! (RvS 26 juni 2018, nr. 241.912)

5. De hoorplicht houdt in dat het bestuur, bij afwezigheid van een formele regeling ter zake, niemand een voordeel kan weigeren dat zijn belangen aanmerkelijk kan beïnvloeden, noch hem dergelijk voordeel kan ontnemen, noch hem een sanctie met een voldoende ernstig karakter kan opleggen zonder dat de betrokkene vooraf de gelegenheid wordt geboden om zijn standpunt op nuttige wijze te doen kennen.

De bestreden beslissing betreft een weigering tot vrijstelling van de terugbetaling van een gedeelte tijdens de vorming genoten wedden van hulpofficier, nadat hij daartoe krachtens de geldende regelgeving een aanvraag had ingediend.

Anders dan wat de verwerende partij betoogt, geldt ook ten aanzien van een dergelijke maatregel de hoorplicht, met dien verstande dat hieraan in beginsel is voldaan doordat de aanvrager alle nuttige elementen laat gelden die hij in de aanvraag kan en moet uiteenzetten. De hoorplicht reikt bij een dergelijke maatregel niet zo ver dat verzoeker ook nog eens mondeling zijn opmerkingen met betrekking tot de zaak moet kunnen toelichten.

6. Te dezen blijkt dat de brief van verzoekers raadsman van 18 december 2012, naast een nota betreffende de “verschuldigde vergoeding”, een gemotiveerd verzoek tot vrijstelling bevat “van het bedrag dat 10.792 euro overstijgt”. In de brief van verzoekers raadsman van 30 maart 2014 worden de knelpunten uit de nota van 18 december 2012 (d.i. betreffende de “verschuldigde vergoeding”) samengevat, en gesteld dat een verzoek tot vrijstelling pas keurig kan worden beoordeeld als de berekening (grond)wetsconform is.

Verzoeker heeft aldus alle, naar zijn standpunt, nuttige elementen in zijn aanvraag kunnen uiteenzetten en toont niet aan dat de verwerende partij zich in de bestreden beslissing op doorslaggevende gegevens heeft gesteund die verzoeker niet kon of niet moest kennen bij het indienen van zijn aanvraag.

➤ Nu ook rechtspraak in kader uitbatingsvergunningen: hoorplicht bestendig?

Hoorplicht en UV

RvS 19 maart 2026, nr. 26.090 (weigering UV seksuitbating)

12. De vergunningsaanvraag van de verzoekende partij werd geweigerd op grond van de onderzoeken inzake moraliteit, omgeving en financiën, die voorgeschreven zijn door artikel 7 van het gemeentelijk uitbatingsreglement ‘op de seksuitbatingen’. Inzonderheid wordt in de bestreden beslissing verwezen naar het ongunstig advies van de politie over de moraliteit van bestuurder S.E. waarin gewag wordt gemaakt van een lopend gerechtelijk onderzoek naar

ECLI:BE:RVSCE:2026:ARR.266.090

XII-9998-12/15

“mogelijke financiële onregelmatigheden” en een vonnis van de politierechtbank “inzake verkeersinbreuken”.

Hoorplicht en UV

RvS 19 maart 2026, nr. 26.090 (weigering UV seksuitbating)

13. Vooraleer een beslissing als de thans bestredene te nemen, moet krachtens een beginsel van behoorlijk bestuur, de betrokken persoon in principe in de gelegenheid worden gesteld om nuttig zijn zienswijze te doen gelden en voor zijn belangen op te komen. “Nuttig” houdt in dat de betrokkene een voldoende voorafgaande mededeling krijgt van de essentiële gegevens die de overheid wil betrekken bij het nemen van haar beslissing en dat hij over een redelijke (minimum)termijn kan beschikken om zijn verweer voor te bereiden.

Te dezen staat vast dat de verzoekende partij op geen enkel ogenblik werd uitgenodigd om gehoord te worden over de feiten en tekortkomingen die haar worden verweten in drie van de, op grond van artikel 7 van het gemeentelijk uitbatingsreglement, uitgevoerde administratieve onderzoeken. Daar komt nog bij dat die feiten en tekortkomingen, afzonderlijk beschouwd, kennelijk niet dermate zwaarwichtig zijn dat ze gewis en zonder tegensprekelijk debat tot het weigeren van de gevraagde uitbatingsvergunning moeten leiden.

14. Het verweer als zou er geen dwingende noodzaak hebben bestaan om de verzoekende partij te horen aangezien zij reeds werd gehoord naar aanleiding van de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van de stad Sint-Truiden van 18 juli 2025 tot sluiting van de seksinrichting en de “negatieve elementen” sedertdien enkel zouden zijn toegenomen, zoals blijkt uit de onderzoeken die uitgevoerd werden naar aanleiding van de op 29 augustus 2025 ingediende vergunningsaanvraag tot het verkrijgen van een uitbatingsvergunning, gaat niet op.

De aangehaalde beslissing van 18 juli 2025 steunt immers op de vaststelling dat de verzoekende partij – ondanks herhaald aandringen – heeft nagelaten om de op 30 juni 2024 ingediende aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning voor het uitbaten van een seksinrichting, te vervolledigen. Die volgehouden inertie heeft de verwerende partij er uiteindelijk toe gebracht om het

aanvraagdossier niet verder te behandelen waardoor de tijdelijke uitbatingsvergunning, die *de iure* tot stand was gekomen in toepassing van de overgangsregeling van artikel 17, § 2, van het gemeentelijk uitbatingsreglement, is komen te vervallen. Op dat ogenblik werden aan de verzoekende partij niet de negatieve elementen tegengeworpen waarvan sprake is in de latere onderzoeken inzake moraliteit, omgeving en financiën. Het ligt dan ook voor de hand dat het feit dat de verzoekende partij werd gehoord in de het kader van de procedure die heeft geleid tot de beslissing van 18 juli 2025, niet relevant is en niet kan leiden tot het besluit dat haar recht om gehoord te worden werd gerespecteerd in het kader van de latere procedure die tot de bestreden beslissing heeft geleid. Om dezelfde redenen valt niet in te zien waarom er sprake zou zijn van “duidelijke feiten” waaromtrent het volstrekt zinloos zou zijn geweest om de verzoekende partij te horen.

Hoorplicht en UV

(RvS 14 juli 2025, nr. 263.955 – intrekking UV)

III. Feiten

3.1. Op 20 augustus 2024 verkrijgt de verzoekende partij van de stad Genk een vergunning voor de exploitatie van een horecazaak voor “ter plaatse te gebruiken gegiste/sterke dranken”, gelegen aan de Onderwijslaan 55 te Genk. In de vergunning wordt vermeld dat de exploitant niet de eigenaar is van het pand. De geldigheidstermijn van de vergunning verstrijkt op 20 augustus 2025.

3.2. De politie van de stad Genk stelt op 25 juni 2025 een bestuurlijk verslag op betreffende “problematiek [F.], vervalst huurcontract”. In dit verslag wordt vermeld dat de eigenaar van het pand een klacht heeft ingediend wegens valsheid in geschrifte. Hij zou namelijk geen huurovereenkomst met de verzoekende partij hebben gesloten. In het bestuurlijk verslag wordt geconcludeerd dat “[g]elet op de aangifte van de valse handelshuurovereenkomst [...] er niet voldaan is aan de basisvereiste voor het bekomen van een exploitatievergunning, met name het ontbreken van een geldige huurovereenkomst”.

3.3. Met een aangetekend schrijven van 27 juni 2025 wordt aan A.T., bestuurder van de verzoekende partij, het volgende meegedeeld:

“Op 20 augustus 2024 werd een vergunning onder voorwaarden verleend. Daarbij werd een huurovereenkomst afgeleverd. Middels een bestuurlijk verslag, bijgevoegd aan deze brief, blijkt dat de huurovereenkomst vervalst is en u foutieve informatie hebt aangeleverd in de aanvraagprocedure. Conform artikel 3, § 4 van het stedelijk horecareglement is uw exploitatievergunning niet meer geldig. Bijgevolg dient de horecazaak gesloten te zijn. Indien de horecagelegenheid toch geopend is, kan de PZ Carma optreden conform artikel 15, § 2 van het stedelijk horecareglement.”

Dit is de bestreden beslissing.

Hoorplicht en UV

(RvS 14 juli 2025, nr. 263.955 – intrekking UV)

13. Met de bestreden beslissing wordt aan de verzoekende partij met onmiddellijke ingang een sluiting van haar inrichting opgelegd omdat de op 20 augustus 2024 verleende exploitatievergunning niet meer geldig zou zijn.

Vooraleer een dergelijke beslissing te nemen moet, krachtens een beginsel van behoorlijk bestuur, de betrokkene in principe in de gelegenheid worden gesteld om nuttig zijn zienswijze te doen gelden en voor zijn belangen op te komen. “Nuttig” houdt in dat de betrokkene een voldoende voorafgaande mededeling krijgt van de essentiële gegevens die de overheid wil betrekken bij het nemen van haar beslissing en dat hij over een redelijke (minimum)termijn kan beschikken om zijn verweer voor te bereiden.

14. Te dezen staat vast dat de verzoekende partij op geen enkel ogenblik werd gehoord over de ten laste gelegde feiten die tot de bestreden beslissing hebben geleid. De burgemeester van de stad Genk heeft de

verzoekende partij immers niet uitgenodigd om te worden gehoord. Zonder omwegen is hij tot de bestreden sluitingsmaatregel overgegaan na de kennisname van het bestaan van een klacht van de eigenaar van het pand waarbij beweerd wordt dat de exploitatievergunning werd verkregen door gebruik te maken van een vervalste huurovereenkomst. Uit geen enkel stuk van het administratief dossier blijkt evenwel dat de verwerende partij enig onderzoek heeft ingesteld naar de geloofwaardigheid van die klacht. Integendeel lijkt zij op basis van de eenzijdige beweringen van de indiener van de klacht voor waar aan te nemen dat de kwetsieuze huurovereenkomst inderdaad werd vervalst. Met haar handelwijze heeft de verwerende partij *prima facie* de hoorplicht als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur geschonden.

Voor het overige doet het niet ter zake dat het verval van de vergunning automatisch of van rechtswege zou voortvloeien uit de miskenning van de toepasselijke bepalingen van het stedelijk horecareglement, noch dat de maatregel steunt op een “objectief” verslag van de lokale politie en niet direct op de klacht van een derde. De bewering dat de genomen maatregel proportioneel zou zijn, noch het feit dat een andere, met de horecazaak verbonden persoon, in het verleden reeds meermaals werd gehoord over andere inbreuken op de wetten en reglementen, kunnen verhinderen dat in dit geval een schending van de hoorplicht wordt vastgesteld.

Hoorplicht en convenanten wedkantoren

- Kansspelinrichting klasse IV
- Vergunning afhankelijk van voorafgaandelijk convenant met gemeente
- GwH erkende discretionaire beslissingsbevoegdheid gemeenteraad om al of niet convenant te sluiten
- Kan weigeren op basis van geografische ligging, cf. plaatsen die gewoonlijk door jongeren worden bezocht, ziekenhuizen (focus gokverslaving), religieuze instellingen,...
- Intussen rijke rechtspraak Raad van State
- Quid horen van betrokkene?
 - Eenzijdige rechtshandeling
 - Ernstig nadeel
 - Louter weigeren gevraagd voordeel?

Hoorplicht en convenanten wedkantoren (RvS 19 december 2024, nr. 261.808)

18. De rechten van verdediging als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur zijn slechts van toepassing ten aanzien van bestraffende maatregelen. De bestreden beslissing bevat geen dergelijke maatregel, zodat de verzoekende partij te dezen niet op ontvankelijke wijze een schending van de rechten van verdediging kan inroepen.

In de gevallen waarin de hoorplicht als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur van toepassing is, moet de betrokkene niet steeds de mogelijkheid krijgen om zijn standpunt mondeling toe te lichten. Het volstaat dat hij de gelegenheid had om nuttig voor zijn standpunt op te komen.

Door het indienen van een aanvraag tot het sluiten van een convenant is in beginsel aan deze voorwaarde voldaan omdat in de aanvraag alle nuttige elementen voor de beoordeling ervan kunnen worden uiteengezet en toegelicht. Door te verwijzen naar haar wens in contact te treden, een verzoek om overleg of het gebrek aan een “platform” om afspraken te maken, toont de verzoekende partij niet aan dat zij te dezen niet in de mogelijkheid zou zijn geweest alle nuttige elementen ter kennis van de verwerende partij te brengen.

Hoorplicht en convenanten wedkantoren (RvS 19 december 2024, nr. 261.809)

32. De omstandigheid dat de gemeenteraad van de gemeente Sint-Gillis de bestreden beslissing in besloten vergadering heeft genomen, staat volledig los van de draadwijdte van die beslissing en meer bepaald met het verbod om een convenant te sluiten in strijd met artikel 43/5, eerste lid, punt 5, van de kansspelwet. Voor het overige overtuigt de verzoekende partij niet dat de in het middel aangeklaagde onregelmatigheid haar een waarborg heeft ontnomen. De kansspelwet noch de uitvoeringsbesluiten ervan, voorzien er immers in dat de aanvrager van het convenant door de gemeenteraad van de betrokken gemeente verplicht moet worden gehoord.

DE HOORPLICHT INVULLING EN MODALITEITEN

De hoorplicht – geen synoniem voor rechten van verdediging

- Doel : op “nuttige wijze” zijn standpunt kunnen verwoorden

- **Géén synoniem voor rechten van verdediging** in de zin van artikel 6 EVRM
 - Geen tegensprekelijk debat
 - Niet per se een mondeling verhoor
 - Geen recht om getuigen te (doen) verhoren

- *Side note – GAS:*
 - Straf in de zin van artikel 6 en 7 EVRM (Engel-criteria)
 - Dus rechten van verdediging in principe van toepassing
 - MAAR EHRM onderscheid - *core rights* (Jussila)

30.1. De naleving van de hoorplicht vereist niet noodzakelijk een tegensprekelijk debat. Het enkele feit dat de beroepscommissie getuigen heeft gehoord in afwezigheid van verzoeker schendt bijgevolg niet dit beginsel.

Geen synoniem voor rechten van verdediging

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE XIIe KAMER

A R R E S T

nr. 266.475 van 23 april 2026
in de zaak A. 247.912/XII-10.093

In zake: J.H.
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Dirk Rochtus
kantoor houdend te 2288 Bouwel
Echelpoel 6A
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

het VLAAMSE GEWEST
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Kristien Vanderheiden
kantoor houdend te 3000 Leuven
Diestsevest 47 bus 1
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 15 april 2026, strekt tot de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van “de administratieve inbeslagname op 3 april 2026 door Vlaams Departement Omgeving, Afdeling Dierenwelzijn, op adres van Verzoekster te [...], van 3 paarden (chipnummers 276098106735346 en 981100002443143 en 276098104530042), 5 honden (chipnummers 967000010518759 en 945000002596731 en 941000027083057 en 967000009970677 en 981100006092765) en 1 kat (chipnummer : 981100004443568), die nog schriftelijk voorwerp zal uitmaken van een beslissing tot inbeslagname in (vermoedelijk Dossie[r]nummer G-26-0464 navolgend een PV dd. 03.04.2026)

28. Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging is, behoudens andersluidend voorschrift, alleen van toepassing in strafzaken, tuchtzaken en op bestraffende bestuurlijke maatregelen. De beslissing waarbij in toepassing van artikel 72, § 1, van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn dieren administratief in beslag worden genomen en worden ondergebracht in een geschikte opvangplaats, is geen “straf”, maar een louter bestuurlijke maatregel, die ertoe strekt het dierenwelzijn te waarborgen en te versterken, rekening houdend met de fysiologische en ethologische behoeften van het dier. Het recht van verdediging is te dezen bijgevolg *prima facie* niet van toepassing.

Geen synoniem voor rechten van verdediging

(RvS 5 augustus 2019, nr. 245.280)

Samenvatting 4

Het beginsel van het recht van verdediging is slechts van toepassing op gerechtelijke of quasi-gerechtelijke procedures, in tuchtprocedures met betrekking tot geschillen inzake ambtenarenrecht of wanneer de bestreden akte lijkt op een sanctie, maar niet met betrekking tot de uitoefening van de opdrachten van bestuurlijke politie. Hoewel een beslissing van bestuurlijke politie zonder enige twijfel een ernstige maatregel is, heeft ze geen bestraffend karakter en is ze preventief voor de handhaving van de materiële openbare orde, zodat het algemene beginsel van het recht van verdediging niet van toepassing is voorafgaand aan het nemen van een dergelijke maatregel. Het recht om gehoord te worden, dat van toepassing is bij de goedkeuring van een dergelijke handeling die een nadeel veroorzaakt maar geen bestraffend karakter heeft, wordt in het interne recht bekrachtigd door het algemene beginsel audi alteram partem.

Politietaken (bevoegdheid gemeente), algemeen Voorafgaand verhoor (algemene beginselen van behoorlijk bestuur) Recht van verdediging (administratief recht)

Samenvatting 5

Het algemene rechtsbeginsel audi alteram partem of van voorafgaand verhoor legt het bestuur dat een zware maatregel wil nemen tegen een medewerker, de verplichting op om die laatste te horen om hem de mogelijkheid te bieden zijn opmerkingen over die maatregel te laten gelden, tenzij de zaak zo dringend is dat een verhoor niet mogelijk is zonder de overheidsbelangen waarover het bestuur moet waken in het gedrang te brengen. Het hoofddoel van het voorafgaand verhoor bestaat erin zich ervan te vergewissen dat het bestuursorgaan zich voorbereidt om met kennis van zaken uitspraak te doen, wat impliceert dat het op een geïnformeerde manier, zonder een feitelijke fout of een kennelijke beoordelingsfout te maken, tot de conclusie van een risico van aantasting van de materiële openbare orde kan komen. Het moet kiezen voor een maatregel die dit risico kan doen verdwijnen of in ieder geval beperken. Dit beginsel mag echter niet verward worden met het beginsel van het recht van verdediging dat meer mogelijkheden biedt om zijn standpunt te laten horen. Het feit dat de medewerker zijn standpunt kan laten gelden door schriftelijke opmerkingen is voldoende in het licht van dit beginsel.

Voorafgaand verhoor (algemene beginselen van behoorlijk bestuur) Recht van verdediging (administratief recht)

Hoorplicht

(RvS 15 januari 2026, nr. 265.418)

1. Le principe général de droit *audi alteram partem*, ou d'audition préalable, impose à l'administration qui envisage de prendre une mesure grave contre un administré d'entendre ce dernier pour lui permettre de faire valoir ses observations quant à ladite mesure, à moins que l'urgence soit telle qu'une audition ne soit pas possible sans mettre en péril les intérêts publics auxquels l'administration a pour mission de veiller. Il s'agit, d'une part, de permettre à l'intéressé de faire valoir son point de vue compte tenu de la gravité de la mesure que l'autorité s'apprête à prendre à son égard et, d'autre part, de permettre à l'autorité de statuer en pleine connaissance de cause, ce qui implique qu'elle puisse décider de manière éclairée, sans commettre d'erreur de fait ou d'erreur manifeste d'appréciation. Le fait de permettre à l'administré de faire valoir son point de vue par des observations écrites est suffisant au regard du principe *audi alteram partem*.

2. Ce principe *audi alteram partem* impose à l'autorité administrative d'avertir explicitement la personne concernée de la mesure qu'elle entend prendre et des motifs qui la justifient et de l'informer de l'objet et du but de l'audition afin qu'elle puisse s'expliquer utilement. L'autorité doit offrir à l'intéressé la possibilité de prendre connaissance du dossier et lui laisser un délai suffisant pour lui permettre de faire valoir ses observations de manière utile et effective.

3. Ce principe général de droit *audi alteram partem* ne peut être confondu avec le principe du respect des droits de la défense. Le principe général du respect des droits de la défense impose à l'administration de permettre à l'administré de se défendre utilement lorsqu'elle envisage de lui imposer une mesure à caractère punitif, tandis que l'adage *audi alteram partem* lui impose de permettre à l'administré de faire valoir ses observations au sujet d'une mesure grave, mais non punitive, qu'elle envisage de prendre à son égard.

De hoorplicht – Modaliteiten

- Doel : op “nuttige wijze” zijn standpunt kunnen verwoorden
- Niet per se voor beslissende overheid zelf – die moet er wel kennis van nemen
 - **WEL VEREIST**
 - **Behoorlijke oproeping**
 - **Met mededeling van de onderliggende feiten**
 - **Met mededeling van de overwogen maatregel (Ontwerp/motieven voorleggen?)**
 - **Én de juridische grondslag**
 - **Inzage in het volledige administratief dossier (AA – aandachtspunt politie!)**
 - **Redelijke termijn om zich voor te bereiden op hoorzitting of schriftelijk verweer**
 - **Recht op bijstand van een advocaat (?)**

DE HOORPLICHT WIJZE VAN VERHOREN

- Geen verhoor in de zin van 6 EVRM en 47bis Sv.
 - Nemo tenetur?
 - Adverse inferences
- Doel is niet de waarheidsvinding, laat staan bekentenissen
 - BM preventief, niet gericht op schuld en aansprakelijkheid
 - Dubbele functionaliteit
 - Belang betrokkene
 - Belang bestuur (zorgvuldigheidsbeginsel)
- Passief aanhoren “op nuttig moment” en op “nuttige wijze”
 - Kan ook schriftelijk
 - Met kennis van zaken feiten/gevolgen

Hoorplicht – niet per se voor beslissende overheid zelf

(RvS 23 augustus 2024, nr. 260.524- granaataanslag sportclub)

7. Krachtens de hoorplicht als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur mag tegen niemand een maatregel worden genomen die van aard is zijn belangen ernstig aan te tasten, zonder dat hem vooraf de gelegenheid wordt geboden om zijn standpunt daarover op een nuttige wijze ter kennis te brengen van het bestuur.

8.1. De hoorplicht vereist in beginsel niet dat de betrokkene kan afdwingen dat deze plicht ten overstaan van de beslissende overheid zelf wordt uitgeoefend. Het volstaat dat de betrokkene zich met kennis van zaken schriftelijk kan uiten en dat het beslissend orgaan op het ogenblik van de beslissing kennis kan nemen van het standpunt van de bestuurde.

De verzoekende partijen werden op 8 augustus 2024 gehoord door onder anderen een schepen van de stad Mortsel, op dat ogenblik waarnemend burgemeester, en een medewerker van de stad Mortsel (zie randnummer 3.8). Zij hebben hun standpunt geformuleerd in een verweernota die zij naar aanleiding van de hoorzitting hebben neergelegd en van de hoorzitting is tevens een verslag opgesteld, zodat op dit vlak aan de hoorplicht lijkt te zijn voldaan. Het antwoord op de vraag of de op de hoorzitting aanwezige waarnemend burgemeester al dan niet gedelegeerd was om de bevoegdheden van de burgemeester - die finaal de bestreden beslissing heeft genomen - is *prima facie* niet van aard om anders te besluiten.

8.2. Het eerste middelonderdeel is niet ernstig.

Hoorplicht – niet per se voor beslissende overheid zelf

(RvS 4 februari 2020, nr. 246.945 – mensenhandel)

Vooralsnog is de Raad van State niet afdoende duidelijk gemaakt in welk opzicht dit verzoeksters belangen heeft geschaad. Immers is van het verhoor een gedetailleerd proces-verbaal opgesteld, dat niet van onvolledigheid wordt beticht. De burgemeester heeft er beslist kennis van genomen; hij heeft de inhoud ervan integraal in zijn bestreden beslissing opgenomen.

Omkadering hoorplicht – schriftelijk kan volstaan

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

nr. 262.122 van 24 januari 2025
in de zaak A. 240.196/X-18.484

In zake : D.I.
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Bart Verbelen
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Amerikalei 122 bus 14
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de STAD ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Thomas Beelen
kantoor houdend te 3000 Leuven
Justus Lipsiusstraat 24
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 2 oktober 2023, strekt tot de nietigverklaring van het “besluit van de burgemeester van de Stad Antwerpen van 2 augustus 2023 strekkende tot de herhuisvesting van de bewoners van het pand gelegen te 2140 Borgerhout (Antwerpen), [J.B.] straat 2, eerste verdieping in het kader van de Vlaamse Wooncode, inzonderheid Boek 1 en Boek 3”.

14. Het recht om gehoord te worden omvat niet het recht om mondeling gehoord te worden. Het horen kan ook schriftelijk gebeuren.

15. De brief van 18 juli 2023 waarmee verzoeker wordt uitgenodigd om zijn standpunt mee te delen, maakt melding van het voornemen om tot herhuisvesting over te gaan op grond van artikel 3.32 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021. Bij die brief was het technisch verslag van het woningonderzoek van 18 april 2023 gevoegd. In dat verslag kon verzoeker kennis nemen van de vastgestelde gebreken, waaronder het vastgestelde gebrek van categorie III waarop het bestreden besluit steunt.

Aldus kreeg verzoeker voldoende kennis van de aard van de maatregel die werd overwogen, evenals van de gebreken op grond waarvan de herhuisvesting werd overwogen. Derhalve blijkt dat verzoeker wel degelijk afdoende werd ingelicht over de essentiële gegevens die het bestuur in haar besluitvorming wenste te betrekken.

16. Verzoeker maakt voorts niet aannemelijk dat het niet mogelijk was om, binnen de verweertermijn die hem werd geboden, de nodige documenten voor te leggen als bewijs dat de nodige herstellingen waren uitgevoerd.

Omkadering hoorplicht – wijze en tijdstip

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

nr. 263.460 van 27 mei 2025
in de zaak A. 240.634/X-18.522

In zake : de NV V.
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Robin Slabbinck en Judith De Wit
kantoor houdend te 9000 Gent
Kasteellaan 141
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de STAD GENT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Thomas Eyskens en Maartje Jongbloet
kantoor houdend te 1000 Brussel
Bischoffsheimaan 33
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 29 november 2023, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de burgemeester van de stad Gent van 5 oktober 2023 houdende een bevel “tot het uitvoeren van werken op een perceel gelegen te 9051 Sint-Denijs-Westrem, Sint-Rochusstraat zn”.

5.10. Waar de verzoekende partij nog voorhoudt dat in wezen “een burgerlijke aangelegenheid” aan de orde is, waarvoor de burgerlijke rechtbanken en hoven bevoegd zijn en waarvoor “het nieuw burgerlijk wetboek zelfs uitdrukkelijk in de mogelijkheid [voorziet] om overhangende takken te verwijderen”, weze opgemerkt dat een en ander geen afbreuk doet aan de bevoegdheid van de burgemeester om op grond van de artikelen 133 en 135, § 2, van de nieuwe gemeentewet op te treden wanneer de openbare veiligheid wordt bedreigd.

De stad Gent organiseert daarom op 28 juli 2023 een plaatsbezoek op het terrein, waarover het verslag van 7 augustus 2023 wordt opgesteld. Daarin wordt de verzoekende partij geadviseerd om het aanwezige groen te laten controleren door een gecertificeerd boomexpert en aan de hand van diens bevindingen vervolgens de nodige verzorgings- en onderhoudswerken uit te voeren, dewelke een positief keuringsrapport van die expert moeten krijgen. Het verslag werd overgemaakt aan de verzoekende partij en aan de andere eigenaars, met de mededeling dat de burgemeester het voornemen heeft om in lijn met het voormelde advies een bevel uit te vaardigen. Nadat (de bestuurder van) de verzoekende partij op 18 augustus 2023 heeft meegedeeld het niet eens te zijn met de bevindingen van de verwerende partij – die volgens haar een loutere “bewering” zouden betreffen – gaat de verwerende partij op 19 september 2023 opnieuw ter plaatse. Het over dit plaatsbezoek opgemaakte verslag van 20 september 2023 vermeldt dat de bomen 1 en 2 op het terrein van de verzoekende partij een veiligheidsgevaar inhouden. Nadat ook dit verslag aan de verzoekende partij met een op 27 september 2023 ter post aangetekend schrijven werd overgemaakt, volgt vanwege de verzoekende partij geen enkele reactie meer.

Bij gebrek aan enige reactie op het aan de verzoekende partij betekende verslag van 20 september 2023, wordt op 5 oktober 2023 het bestreden bevel uitgevaardigd, en wordt aan de verzoekende partij opgedragen om de bomen 1 en 2 binnen een termijn van acht weken neer te halen, dan wel te rooien of bij te snoeien (zie randnummer 3.11.1).

Omkadering hoorplicht – wijze en tijdstip

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

nr. 263.460 van 27 mei 2025
in de zaak A. 240.634/X-18.522

In zake : de NV V.
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Robin Slabbinck en Judith De Wit
kantoor houdend te 9000 Gent
Kasteellaan 141
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de STAD GENT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Thomas Eyskens en Maartje Jongbloet
kantoor houdend te 1000 Brussel
Bischoffsheimlaan 33
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 29 november 2023, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de burgemeester van de stad Gent van 5 oktober 2023 houdende een bevel “tot het uitvoeren van werken op een perceel gelegen te 9051 Sint-Denijs-Westrem, Sint-Rochusstraat zn”.

5.10. Waar de verzoekende partij nog voorhoudt dat in wezen “een burgerlijke aangelegenheid” aan de orde is, waarvoor de burgerlijke rechtbanken en hoven bevoegd zijn en waarvoor “het nieuw burgerlijk wetboek zelfs uitdrukkelijk in de mogelijkheid [voorziet] om overhangende takken te verwijderen”, weze opgemerkt dat een en ander geen afbreuk doet aan de bevoegdheid van de burgemeester om op grond van de artikelen 133 en 135, § 2, van de nieuwe gemeentewet op te treden wanneer de openbare veiligheid wordt bedreigd.

5.3. De bewering van de verzoekende partij dat zij het met een aangetekende brief verzonden verslag van 20 september 2023 niet zou hebben ontvangen, overtuigt niet. Het dossier bevat een bewijs van aangetekende zending, gericht aan de verzoekende partij. Het verslag van 20 september 2023 werd ten andere tot tweemaal toe aan de verzoekende partij (de tweede keer met betrekking tot boom 3 op haar terrein), alsook aan de eigenaars van de overige percelen van het terrein – de nv VI., en P.V. en zijn echtgenote K.V.L. – met aangetekende zendingen toegestuurd. Niet alleen heeft de verzoekende partij het verslag van 20 september 2023 tweemaal aangetekend toegestuurd gekregen, zij heeft ook een nauwe band met zowel eigenaar P.V., die haar bestuurder is, als met eigenaar nv VI., die eveneens P.V. als bestuurder heeft. Het komt de Raad van State hoogst onwaarschijnlijk voor dat de verzoekende partij in die omstandigheden geen kennis van het verslag van 20 september 2023 zou hebben gehad.

Omkadering hoorplicht – wijze en tijdstip

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

nr. 263.460 van 27 mei 2025
in de zaak A. 240.634/X-18.522

In zake : de NV V.
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Robin Slabbinck en Judith De Wit
kantoor houdend te 9000 Gent
Kasteellaan 141
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de STAD GENT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Thomas Eyskens en Maartje Jongbloet
kantoor houdend te 1000 Brussel
Bischoffsheimlaan 33
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 29 november 2023, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de burgemeester van de stad Gent van 5 oktober 2023 houdende een bevel “tot het uitvoeren van werken op een perceel gelegen te 9051 Sint-Denijs-Westrem, Sint-Rochusstraat zn”.

5.10. Waar de verzoekende partij nog voorhoudt dat in wezen “een burgerlijke aangelegenheid” aan de orde is, waarvoor de burgerlijke rechtbanken en hoven bevoegd zijn en waarvoor “het nieuw burgerlijk wetboek zelfs uitdrukkelijk in de mogelijkheid [voorziet] om overhangende takken te verwijderen”, weze opgemerkt dat een en ander geen afbreuk doet aan de bevoegdheid van de burgemeester om op grond van de artikelen 133 en 135, § 2, van de nieuwe gemeentewet op te treden wanneer de openbare veiligheid wordt bedreigd.

7.1. Het hoorrecht houdt in beginsel niet in dat de verzoekende partij mondeling moet worden gehoord. Het volstaat dat zij in de gelegenheid wordt gesteld om haar standpunt kenbaar te maken ten overstaan van de overheid die de beslissingsbevoegdheid heeft.

7.2. Gezien het gestelde onder randnummer 5.3 dient aangenomen te worden dat de verzoekende partij heeft nagelaten om op de bevindingen van het verslag van 20 september 2023 te reageren. Zij kan zich in die omstandigheden niet op een schending van het hoorrecht beroepen.

7.3. De ingeroepen rechtsbeginselen verplichtten de verwerende partij er niet toe om de verzoekende partij op de plaatsbezoeken van 28 juli 2023 en 19 september 2023 uit te nodigen. Het volstaat dat zij in de gelegenheid werd gesteld om daarover haar bevindingen kenbaar te maken.

Omkadering hoorplicht – wijze en tijdstip

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 266.812 van 27 mei 2026
in de zaak A. 243.339/XII-9972**

In zake : de Comm.V. S.
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Annelies Uytterhaegen
kantoor houdend te 9550 Herzele
Provincieweg 477
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de STAD ROESELARE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Sofie Logie en Niels Lemaire
kantoor houdend te 8500 Kortrijk
Beneluxpark 27B
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

I. Het beroep, ingesteld op 24 oktober 2024, strekt tot de nietigverklaring van “de beslissing, genomen door het College van Burgemeester en Schepenen van de stad Roeselare dd. 10 oktober 2024 tot tijdelijke sluiting van de nachtwinkel gelegen te [A.]”.

In de mate het de verzoekende partij grieft dat zij niet werd gehoord omtrent de vaststellingen tijdens de controleactie van 27 september 2024 voorafgaand aan het bestuurlijk verslag en het formuleren van het voornemen tot sluiting, wordt opgemerkt dat het volstaat dat zij de mogelijkheid heeft gekregen om haar zienswijze over de vaststellingen naar aanleiding van de controleactie van 27 september 2024 uit te drukken voorafgaand aan de bestreden beslissing. Ook op dit punt toont de verzoekende partij niet aan dat de verwerende partij onzorgvuldig te werk is gegaan bij de feitenvinding.

Maar zou dat kunnen bij controle zelf?

Mogelijk wel als alle andere vereisten voldaan zijn...

Hoorplicht

(RvS 9 oktober 2024, nr. nr. 260.966)

Le principe des droits de la défense ne s'applique qu'aux procédures quasi juridictionnelles, dans les procédures disciplinaires dans le contentieux de la fonction publique ou lorsque l'acte attaqué s'apparente à une sanction, mais non dans l'exercice des missions de police administrative. Si une décision telle que l'acte attaqué consiste assurément en une mesure grave, elle n'a aucun caractère punitif et est, au contraire, préventive du maintien de l'ordre public matériel, en sorte que le principe général des droits de la défense ne s'applique pas préalablement à l'adoption d'une telle mesure. Le droit d'être entendu, applicable lors de l'adoption d'un tel acte causant grief mais n'ayant pas de caractère punitif, est consacré en droit interne par le principe général *audi alteram partem*.

Le principe général de droit *audi alteram partem*, ou d'audition préalable, impose à l'administration qui envisage de prendre une mesure grave contre un administré d'entendre ce dernier pour lui permettre de faire valoir ses observations quant à ladite mesure, à moins que l'urgence soit telle qu'une audition ne soit pas possible sans mettre en péril les intérêts publics auxquels l'administration a pour mission de veiller. Il s'agit, d'une part, de permettre à l'intéressé de faire valoir son point de vue compte tenu de la gravité de la mesure que l'autorité s'apprête à prendre à son égard et, d'autre part, de permettre à l'autorité de statuer en pleine connaissance de cause, ce qui implique qu'elle puisse décider de manière éclairée, sans commettre d'erreur de fait ou d'erreur manifeste d'appréciation. Le fait de permettre à l'administré de faire valoir son point de vue par des observations écrites est suffisant au regard du principe *audi alteram partem*.

Le principe *audi alteram partem* impose à l'autorité administrative d'avertir explicitement la personne concernée de la mesure qu'elle entend prendre et des motifs qui la justifient et de l'informer de l'objet et du but de l'audition afin qu'elle puisse s'expliquer utilement. L'autorité doit offrir à l'intéressé la possibilité

de prendre connaissance du dossier et lui laisser un délai suffisant pour lui permettre de faire valoir ses observations de manière utile et effective.

En l'espèce, en tant qu'elle invoque la violation de ce principe, la partie requérante fait valoir que l'acte attaqué a été adopté sans qu'elle n'ait pu faire valoir ses observations au préalable et sans que ne soit invoquée une urgence qui eut pu justifier de se dispenser de l'y inviter.

Il ne ressort ni de la motivation formelle de l'acte attaqué ni d'aucun élément du dossier que la partie requérante a été avertie de l'ensemble des mesures que la partie adverse s'apprêtait à prendre, qu'elle a été invitée à consulter le dossier administratif et qu'elle a pu faire valoir ses observations oralement ou par écrit quant aux mesures envisagées. Le fait qu'elle ait été informée par les services de police d'une précédente décision communiquée par le bourgmestre à la commissaire de la zone de police le vendredi 20 septembre, et à laquelle il a renoncé pour lui préférer l'adoption de l'acte attaqué, est sans incidence sur le constat qui précède, dès lors qu'elle n'a pas été avertie explicitement que celui-ci envisageait de prendre l'acte attaqué ni invitée à s'exprimer avant que celui-ci ne soit pris.

L'urgence, qui n'est au demeurant pas formellement invoquée dans la motivation de l'acte attaqué, ne peut justifier en l'espèce qu'il eût été impossible d'organiser l'audition de la partie requérante avant d'adopter l'acte attaqué. Ni la circonstance que la partie requérante se soit rendue spontanément au commissariat pour s'enquérir de son chien avant l'adoption de l'acte attaqué, ni le fait qu'elle se soit présentée d'elle-même à la permanence du bourgmestre une fois l'acte attaqué adopté pour tenter de le faire revenir sur sa décision, ne sont de nature à remédier à l'omission de la partie adverse d'organiser une audition préalable respectueuse du principe *audi alteram partem*. Ces éléments démontrent en revanche qu'il eut été matériellement possible de le faire en dépit de l'urgence invoquée *a posteriori* par la partie adverse.

Enfin, la circonstance invoquée par la partie adverse que l'audition aurait été inutile parce que le bourgmestre s'estimait capable de prendre sa décision en connaissance de cause en raison de ses contacts avec les services de police entre le 20 et le 23 septembre, ou le fait que l'argument qu'aurait voulu invoquer la partie requérante n'est à son estime pas pertinent, ne peuvent justifier l'absence d'audition préalable.

et de collègues échevins pendant le week-end, ce qui démontre que ses seuls échanges avec les services de police ne suffisaient pas à l'éclairer complètement. En outre, il ne peut juger *a posteriori* que les arguments que la partie requérante aurait pu invoquer si l'occasion lui en avait été donnée en temps utile ne méritaient pas d'être pris en considération dans l'exercice de son pouvoir d'appréciation mais aurait dû, le cas échéant, apprécier leur pertinence au moment d'adopter l'acte attaqué.

En tant qu'il est pris de la violation du principe *audi alteram partem*, le premier moyen est sérieux.

Au moins un moyen sérieux susceptible *prima facie* de justifier l'annulation de l'acte est invoqué dans la demande de suspension d'extrême urgence.

Les conditions requises par l'article 17, § 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, pour que celui-ci puisse ordonner la suspension de l'exécution de l'acte attaqué, sont réunies.

DE HOORPLICHT VERPLICHTE MEDEDELINGEN

Hoorplicht – meedelen welke maatregel wordt overwogen (RvS 8 oktober 2013, nr. nr. 225.019 - brandveiligheid)

10. De burgemeester beveelt met de bestreden beslissing de voorlopige sluiting van de horeca-uitbating van verzoekende partij met onmiddellijke ingang en voor een periode van zes maanden, omdat, in essentie, uit het verslag van de brandweerdienst blijkt dat het pand “noopt tot diverse noodzakelijke maatregelen inzake brandpreventie”. Dit is een beslissing ten aanzien waarvan verzoekende partij op grond van het voormelde beginsel van behoorlijk bestuur in beginsel vooraf in de gelegenheid moet zijn gesteld om haar standpunt op een nuttige wijze te doen kennen.

Te dezen is dit niet gebeurd. Ter terechtzitting voeren verwerende partijen weliswaar aan dat de zaakvoerder van verzoekende partij aanwezig was bij de rondgang door de brandweerdienst ter gelegenheid van het controlebezoek op 4 juni 2013, doch hiervoor is reeds vastgesteld dat verzoekende partij geen kennis had van het brandweerverslag dat naar aanleiding van dit controlebezoek is opgesteld en dat net de aanleiding was voor het optreden van de burgemeester. Zij kon dan ook niet nuttig haar zienswijze erover doen gelden. Uiteraard kon zij dat ook al niet op 4 juni 2013 ter gelegenheid van de rondgang. Op dat ogenblik waren de resultaten en conclusies van het brandpreventieonderzoek nog niet definitief gekend, noch de aard van de door de burgemeester voorgestelde of overwogen maatregel. Aangezien de hoorplicht impliceert dat de betrokkene vooraf moet kunnen weten welke maatregel tegen hem wordt overwogen en welke feiten en grieven tegen hem worden ingebracht, volstaat te dezen het aanwezig zijn op de rondgang niet als het voldaan zijn aan de

Hoorplicht – meedelen welke maatregel wordt overwogen

(RvS 21 februari 2014, nr. nr. 226.516 - onbewoonbaarverklaring)

Krachtens een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur kan in principe tegen een eigenaar geen dergelijk besluit worden genomen zonder hem eerst in de gelegenheid te hebben gesteld zijn standpunt ter zake naar voor te brengen. Opdat de betrokkene nuttig voor zijn standpunt zou kunnen opkomen is vereist dat hij kennis van zaken heeft wat onder meer inhoudt dat hij is ingelicht over de voorgenomen maatregel en voldoende op de hoogte is van de essentiële gegevens die het bestuur in de besluitvorming wil betrekken.

8. Het blijkt niet dat de verzoekers op enig moment vóór de bestreden beslissing in de gelegenheid zijn gesteld om kennis te nemen van het proces-verbaal van 23 september 2013 en om er hun zienswijze over te geven in het licht van een mogelijke politiemaatregel als de bestredene.

9. Waar de verzoekers wel over zouden zijn gehoord, zijn de technische verslagen van 3 mei 2013, die door een controleur kwaliteitsbewaking van Wonen-Vlaanderen werden opgesteld in het kader van een eventuele ongeschiktverklaring door de burgemeester op grond van artikel 15 van de Vlaamse Wooncode.

In dezen is evenwel een andere beslissing aan de orde, die expliciet gestoeld is op een verschillende feitelijke en juridische grond.

Hoorplicht – meedelen welke maatregel wordt overwogen

(RvS 25 oktober 2022, nr. 254.863 - corona)

10. Het is onjuist dat de zaakvoerder van verzoeksters in de gelegenheid is geweest nuttig zijn argumenten met betrekking tot de voorgenomen maatregel te doen gelden.

Hij is tijdens de politiecontrole ter plaatse gekomen en heeft betwist dat hij de coronamaatregelen niet heeft gevolgd en dat er waterpijpen werden gebruikt. Hij heeft geen kennis kunnen nemen van het informatief verslag van de politie waarin de bestreden beslissing steun zoekt en er is hem niet meegedeeld dat de burgemeester een maandenlang sluitingsbevel op grond van de artikelen 133 en 135 van de nieuwe gemeentewet overwoog.

Hoorplicht – wetsartikelen niet mee in uitnodiging – niet per se probleem (RvS 23 augustus 2024, nr. 260.524- granaataanslag sportclub)

9.3. Dat de rechtsgrond van de bestreden beslissing - artikel 133 en artikel 135 van de nieuwe gemeentewet - de verzoekende partijen vooraf niet bekend was, doet in de huidige stand van het geding evenmin tot een schending van de hoorplicht besluiten. De in de oproeping vermelde maatregel werd uitdrukkelijk in het belang van de openbare veiligheid gekaderd. *Prima facie* volstaat het dat de verzoekende partijen, bijgestaan door twee raadslieden, ervan in kennis werden gesteld dat een bestuurlijke sluiting van de inrichting werd overwogen omdat de aanslag de openbare veiligheid in gevaar heeft gebracht en de kans bestond dat verzoekers opnieuw werden gevisieerd. Het lijkt de verwerende partij in de gegeven omstandigheden niet ten kwade te kunnen worden geduid dat de verweernota van de verzoekende partijen enkel ingaat op de artikelen 119 en 134 van de nieuwe gemeentewet en niet op de artikelen 133 en 135 ervan.

Hoorplicht – meedelen duur maatregel die wordt overwogen?

(RvS 5 augustus 2026, nr. 267.457 – 9bis op hotspot)

En l'espèce, la partie adverse a considéré qu'« au regard de la gravité des faits, de leur caractère répété, du rôle joué par l'établissement, de sa localisation dans une zone identifiée comme particulièrement sensible en matière de trafic de stupéfiants, ainsi que de la nécessité de mettre un terme durable aux troubles constatés, une fermeture d'une durée de six mois correspondant à la durée maximale prévue par l'article 9bis de la loi du 24 février 1921, constitue une mesure nécessaire, adéquate et proportionnée » et a ajouté qu'« aucune mesure moins contraignante ne permettrait d'atteindre efficacement cet objectif ». La partie adverse a donc opté pour la durée maximale prévue par la loi, pour les motifs de fait exprimés, qui ne sont pas contestés, en vue de mettre un terme durable aux troubles constatés. Il n'est pas démontré que l'appréciation portée par la partie adverse, quant à la durée de la mesure de fermeture, serait manifestement déraisonnable, au regard des motifs de l'acte attaqué.

Le moyen n'est pas pris de la violation du principe *audi alteram partem*. En tout état de cause, la convocation à l'audition annonce que le bourgmestre envisage une mesure de fermeture administrative sur la base de l'article 9bis de la loi du 24 février 1921 précitée, et il ressort du procès-verbal d'audition, signé par

l'administrateur de la partie requérante et non contesté par celle-ci, que la partie adverse l'a informé que la fermeture provisoire pouvait « aller jusqu'à six mois ». Il était donc en mesure de s'exprimer sur la durée de la fermeture envisagée.

Par ailleurs, s'il est vrai que la motivation de l'acte attaqué s'appuie notamment sur des troubles qui dépassent le seul établissement de la partie requérante et s'étendent au quartier, il en ressort toutefois que cet établissement est bien directement concerné par les constatations qui ont été opérées. Le rapport de police souligne en effet que « le snack en question non seulement *héberge* des dealers en lien avec l'activité de vente de stupéfiants sur le secteur de la Place de Bethléem mais également *facilite* dès lors cette même activité ».

Enfin, au vu de l'article 9bis, précité, il n'appartient pas à la partie adverse de démontrer l'implication personnelle de l'exploitant dans ces activités illégales, il suffit qu'elle puisse se prévaloir d'indices sérieux selon lesquels des activités illégales liées au trafic de stupéfiants se déroulent dans l'établissement de ce dernier.

Gevolg - Motivering van de (maximum)duur van de sluiting vereist, rekening houdend met verweer betrokkene (RvS 18 December 2024, nr. 261.803)

11. Een sluitingsmaatregel zoals de bestredene dient een formele motivering te bevatten. Opdat ze “afdoende” is, moet uit deze formele redengeving kunnen worden opgemaakt dat de maatregel het resultaat is van een deugdelijke afweging, met zin voor maat en verhouding, van alle betrokken belangen.

Te dezen gebruikte de verwerende partij de keuzevrijheid waarover zij beschikt om met de bestreden beslissing een sluiting op te leggen voor de duur van zes maanden. Dit is de maximaal toegelaten termijn. Het is van aard de motiveringsverplichting nog aan te scherpen, des te meer nu het gaat om een eerste politiemaatregel ten aanzien van de betrokken inrichting.

13. Dat (er aanwijzingen zijn dat) er zich in het café zwaarwichtige, illegale activiteiten met betrekking tot de verkoop, aflevering of vergemakkelijking van het gebruik van drugs voordoen, is een vereiste om überhaupt toepassing te mogen maken van artikel 9bis van de drugswet. En voorts strekt elke sluiting op die grond er per definitie toe om de openbare veiligheid en rust, die net door de drugshandel verstoord wordt, te waarborgen.

Een en ander stelt er evenwel niet van vrij dat nog altijd te verduidelijken en te verantwoorden blijft waarom in de specifieke omstandigheden van de zaak, inbegrepen het verweer van verzoeksters, met niet minder dan een sluiting van zes maanden kan worden volstaan om de verstoring van de openbare veiligheid en rust door de drugsgebruikers, -kopers en -verkopers tegen te gaan.

14. Weliswaar betoogt de burgemeester dat hij bij het nemen van zijn beslissing aandacht heeft besteed aan het verweer dat verzoeksters (op dit stuk) voerden en erop geantwoord heeft, maar dat blijkt noch uit de – maximale – duur zelf van de opgelegde sluiting, noch uit de redengeving van de sluiting.

15. De conclusie is dat de bestreden sluitingsmaatregel van 5 december 2023 de formelemotiveringsplicht schendt. De omstandigheid dat uiteindelijk, ten gevolge van de *sub* randnummer 3.4 gerelateerde beslissing, de sluitingsduur van zes maanden, met 27 dagen is verminderd geworden, verandert dat niet.

Motivering van de (maximum)duur van de sluiting – ook bij DIOB!

(RvS 18 September 2026, nr. 267.730)

2. En l'espèce, l'acte attaqué contient le passage suivant, en réponse à une observation formulée par le conseil de la partie requérante dans l'écrit adressé à la partie adverse à la suite de l'audition :

« Les personnes concernées arguent du fait qu'une fermeture présenterait un caractère disproportionné et entraînerait des difficultés pour plusieurs familles. Dès lors que les conditions prévues à l'article 119ter NLC sont rencontrées, la mesure de fermeture est la seule qui s'impose. ».

Par une telle motivation, la partie adverse considère que le collège communal ne doit procéder à aucun examen de la proportionnalité de la mesure de fermeture qu'il envisage d'imposer à la suite d'une enquête d'intégrité ni, *a fortiori*, s'en justifier formellement dans la décision qu'il prend.

Une telle conception est contraire aux § 9, alinéa 1er, et § 10, alinéas 2 et 3, de l'article 119ter de la Nouvelle loi communale qui, ainsi que le confirment les travaux parlementaires et l'arrêt de la Cour constitutionnelle n° 142/2025, précités, imposent notamment au collège communal de fonder sa décision sur des faits pertinents, de tenir compte de la gravité des faits ou circonstances concrets retenus et

de l'importance des avantages acquis ou à acquérir de l'exploitation de l'établissement sur la base de faits punissables ou en vue de les commettre. En fonction de cet examen, auquel le collège communal doit procéder lui-même, il lui appartient de décider, dans le respect du principe général de droit de la proportionnalité, s'il s'indique de fermer l'établissement et, dans l'affirmative, si cette fermeture doit être temporaire ou définitive.

Il s'ensuit qu'en se bornant à indiquer que la mesure de fermeture était la seule qui s'imposait en l'espèce, l'auteur de l'acte attaqué a motivé celui-ci de manière inadéquate et a violé l'article 119ter, § 9 de la Nouvelle loi communale ainsi que le principe général de droit de la proportionnalité.

DE HOORPLICHT KENNISNAME DOSSIER

De hoorplicht – inzage in volledig dossier(RvS 21 juni 2016, nr. 235.143)

•

30.2.1. De hoorplicht vereist wel dat verzoeker nuttig zijn standpunt naar voren kan brengen. Opdat dit effectief ‘nuttig’ kan gebeuren, is onder meer vereist dat hij in staat is kennis te nemen van alle feitelijke gegevens waarop het bestuur zijn beslissing kan steunen, zodat hij zijn visie kan geven over de waarachtigheid van de feiten en over de vraag of ze de voorgenomen beslissing in rechte kunnen dragen. De betrokkene kan zijn standpunt immers slechts ‘nuttig’ uiteenzetten als hij voorafgaandelijk kennis krijgt van de maatregel die wordt overwogen en van de motieven die het bestuur ertoe aanzetten om de maatregel in overweging te nemen en indien hij inzage krijgt in het volledige dossier dat aan de beslissende overheid wordt overgelegd, zodat hij met betrekking tot elk van de bestanddelen ervan zijn standpunt kenbaar kan maken.

Deze invulling van het beginsel van de hoorplicht mag vaste rechtspraak heten en is meer bepaald met betrekking tot evaluaties nog recent in

30.2.3. Het eerste middelonderdeel is gegrond, voor zover verzoeker aanvoert dat artikel 118 van het universiteitendecreet en de hoorplicht zoals weergegeven in de spreuk *audi et alteram partem* zijn geschonden omdat hij op de verklaringen van de leidinggevende en van het departementshoofd en op de bij het advies van de beroepscommissie aangehechte nota van twee andere professoren niet heeft kunnen reageren.

De hoorplicht – inzage in volledig administratief dossier, niet pv's (RvS 25 juni 2020, nr. 247.913 – 9bis Drugswet)

.

13. Het is dan ook louter ten overvloede dat nog wordt opgemerkt dat de verwerende partij expliciet bevestigt dat zij, ter ondersteuning van de bestreden beslissingen, in het administratief dossier bij de Raad van State stavingsstukken heeft opgenomen die niet voorafgaandelijk voor tegenspraak aan verzoekers zijn voorgelegd.

Dit staat op gespannen voet met de verplichting waarin artikel 9bis van de drugwet voorziet om de verantwoordelijke voorafgaandelijk in zijn middelen van verdediging te horen. Anders dan de verwerende partij meent, is daarmee geenszins geoordeeld “dat het niet volstaat dat een uitbater zich kan verweren tegen een bestuurlijk verslag waarin een gedetailleerde opgave wordt gedaan van de drugsgerelateerde feiten, doch dat hem tevens de eigenlijke processen-verbaal moeten worden meegedeeld”.

De hoorplicht – inzage in volledig dossier, ook nieuwe stukken na hz (RvS 19 oktober 2021, nr. 251.887)

8. Op 21 maart 2019 is verzoeker er met een zogenaamde “[f]inale waarschuwing” op gewezen dat hij zich aan de gemaakte afspraken diende te houden en dat het tot de “[w]ettelijke mogelijkheden van de burgemeester” behoorde om toepassing te maken van artikel 134*quater* van de nieuwe gemeentewet.

Het stelt de burgemeester er niet van vrij om, wanneer hij dan, na verloop van meerdere maanden, meent dat er op grond van verschillende (nieuwe) bestuurlijke verslagen van de politie reden is om effectief van artikel 134*quater* van de nieuwe gemeentewet gebruik te maken en tot een sluiting te beslissen, verzoeker de gelegenheid te bieden zijn standpunt daarover nuttig naar voor te brengen. Verzoeker moet daartoe in beginsel de mogelijkheid hebben om kennis te nemen van het dossier, met inbegrip van het voorstel van de commissaris van 3 september 2019, dat de directe trigger voor de bestreden sluiting vormt.

Zelfs aangenomen dat, zoals de verwerende partij meent, de feiten die in de bestuurlijke verslagen gerelateerd worden vaststaand zijn, blijft er hoe dan ook nog de vraag of ze een toepassing kunnen wettigen van artikel 134*quater* van de nieuwe gemeentewet en, niet het minst, welke concrete toepassing dat in voorkomend geval moet zijn. Naar het oordeel van de Raad van State is het antwoord hierop geen aangelegenheid die voor directe, eenvoudige vaststelling vatbaar is.

De hoorplicht – inzage in doorslaggevende stukken (RvS 19 mei 2025, nr. 263.340 – milieumisdrijven)

.

8. Als beginsel van behoorlijk bestuur vereist de hoorplicht dat tegen niemand een ernstige maatregel kan worden genomen, die van aard is zijn belangen ernstig aan te tasten, zonder dat hem vooraf de gelegenheid wordt geboden om zijn standpunt op een nuttige wijze te doen kennen. Het zorgvuldigheidsbeginsel gebiedt het bestuur daarbij om te onderzoeken, in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak, of de betrokkene wiens belangen ernstig dreigen geschaad te worden door de voorgenomen beslissing, over alle doorslaggevende gegevens van het dossier op nuttige wijze zijn standpunt heeft kunnen laten gelden zodat met dat standpunt rekening kan worden gehouden bij het nemen van de beslissing.

Hoorplicht – inzage dossier voor hoorzitting

(RvS 23 augustus 2024, nr. 260.524- granaataanslag sportclub)

9.1. Op 1 augustus 2024 werd tweede verzoeker er door de verwerende partij van in kennis gesteld dat hij zou gehoord worden “[n]aar aanleiding van de explosie gericht tegen uw sportclub FBP Sportstudio afgelopen nacht”, “dat de kans bestaat dat u opnieuw gevisieerd wordt” en dat “een bestuurlijke sluiting van deze inrichting [wordt] overwogen”, nu “[d]eze aanslag [...] immers de openbare veiligheid in gevaar [heeft] gebracht en [...] lichamelijke schade [had] kunnen veroorzaken bij personeel, klanten, passanten en omwonenden” (randnummer 3.4).

9.2. *Prima facie* wordt aangenomen dat de bestreden sluiting van de sportclub in essentie gestoeld is op de aanslag tegen die sportclub, dewelke lichamelijke schade aan personeel, klanten, passanten en omwonenden had kunnen veroorzaken. Dat er in de oproeping van 1 augustus 2024 geen melding werd gemaakt van de explosie bij de privéwoning van tweede verzoeker, de link met het drugsmilieu, de vrijspraak in de strafzaak tegen tweede beklaagde, en het gegeven “dat men tweede verzoeker tracht te viseren wegens zijn broer [Z.]”, doet op het eerste gezicht niet aannemen dat de verzoekende partijen niet op afdoende wijze werden ingelicht, zoals zij voorhouden, temeer nu het aan de verzoekende partijen vóór de terechtzitting medegedeelde bestuurlijk verslag wél van een en ander melding maakt, en de verzoekende partijen deze gegevens blijkens de stukken van het dossier kenden.

Hoorplicht – niet alle stukken?

(RvS 23 augustus 2024, nr. 260.524- granaataanslag sportclub)

Verzoekers' kritiek dat zij geen kennis zouden hebben gehad van de in de bestreden beslissing vermelde 21 berichten die burgers inzake de sluiting van de inrichting hebben verstuurd, kan op het eerste gezicht geen bijval vinden. Immers blijkt *prima facie* niet dat deze berichten zouden verschillen van de berichten die verzoekers zelf met hun verweernota hebben bijgebracht. Verder lijken deze 21 berichten enkel ten voordele van de verzoekende partijen te worden vermeld, nu de bestreden beslissing erop wijst dat zij uitgaan van klanten van de sportclub "met verklaringen van enkel positieve ervaringen over [tweede verzoeker] en de sportclub".

Wat de aan verzoekers niet meegedeelde persberichten betreft, "waarin tweede verzoeker gesteld zou hebben dat zijn eigen broer het doelwit was en [dat] de ontploffingen daaraan gelinkt zouden zijn", lijkt in de huidige stand van de rechtspleging te kunnen volstaan met de vaststellingen dat tweede verzoeker in deze persberichten zelf aan het woord komt, zodat deze hem bekend moeten zijn geweest en dat de link met verzoekers broer ook in het bestuurlijk verslag is opgenomen.

Hoorplicht – niet alle stukken?

(RvS 3 December 2021, nr. 252.321 - mensenhandel)

15. Verzoekster is op 10 maart 2020 in haar middelen van verdediging gehoord. Zij kreeg met het oog hierop kennis van de administratieve akte van 5 maart 2020 van de sociaal inspecteur-diensthofd, maar niet van de brief van 6 maart 2020 van de substituut-arbeidsauditeur waarmee die administratieve akte aan de burgemeester bezorgd werd.

Het wordt niet aangenomen dat verzoekster daardoor betekenisvol is gehinderd.

In de brief van 6 maart 2020 geeft de substituut-arbeidsauditeur hoofdzakelijk te kennen dat er geen bezwaar tegen bestaat dat de burgemeester een sluitingsmaatregel neemt op grond van artikel 134*quinquies* van de nieuwe gemeentewet.

De brief past in het kader van het overleg met de gerechtelijke instanties dat overeenkomstig artikel 134*quinquies* van de nieuwe gemeentewet voorafgaand aan het nemen van een sluitingsmaatregel door de burgemeester plaats moet hebben. Anders dan verzoekster meent, kan de brief wel degelijk staven dat te dezen de vereiste, voorafgaande raadpleging van de gerechtelijke instanties heeft plaatsgehad.

Niet meegewogen stukken niet (RvS 6 oktober 2025, nr. 264.440)

7. De opgelegde sluiting vindt haar rechtsgrond in de artikelen 133 en 135, § 2, van de nieuwe gemeentewet. Deze artikelen verlenen aan de burgemeester de bevoegdheid om preventieve maatregelen te nemen teneinde de openbare orde en veiligheid te vrijwaren.

8. De verwerende partij verantwoordt de bestreden beslissing op grond van de resultaten van een multidisciplinaire controle van 26 augustus 2025. Uit deze controle blijkt onder meer dat:
- er meerdere sigarettenpeuken op de grond voor de zaak lagen;

...

Gewis blijkt uit deze controle dat de verzoekende partij met een aantal zaken niet in orde is. Het is echter niet omdat de uitbating gebrekkig is en gebeurt met miskenning van diverse regels dat ook de openbare orde en veiligheid in het gedrang komen.

De op 26 augustus 2025 verrichte vaststellingen doen op het eerste gezicht dan ook niet blijken van een concreet gevaar voor de openbare orde en veiligheid die een optreden op grond van de artikelen 133 en 135 van de nieuwe gemeentewet kan verantwoorden.

9. Het bestreden besluit verwijst ook nog naar de administratieve akte van 10 augustus 2025 die werd opgemaakt in het kader van de aanvraag van de verzoekende partij voor het bekomen van een nachtvergunning.

In deze akte wordt gewag gemaakt van:

- een stedenbouwkundige inbreuk op 17 januari 2025;
- een agressieve klant in het café en een bestuurlijke aanhouding op 24 februari 2025;
- nachtlawaai op 22 maart 2025 en 30 juli 2025;
- het geopend zijn van het café na het sluitingsuur op 4 mei 2025;
- een hallucinerende persoon op 4 juli 2025;
- het tweemaal aantreffen van een klant in het bezit van een gebruikershoeveelheid cannabis op 23 juli 2025;

Op grond van die elementen werd negatief geadviseerd ten aanzien van de aanvraag tot het verlenen van een nachtvergunning. De verzoekende partij heeft vervolgens niet meer aangedrongen op het toekennen van een dergelijke nachtvergunning.

Deze akte werd echter niet betrokken bij de uitnodiging voor de hoorzitting aangaande het voornemen van de verwerende partij om “[de] sluiting en/of voorwaarden op te leggen om de openbare rust en veiligheid te waarborgen”. De bestreden beslissing verwijst ernaar, maar slechts aanvullend. Het is niet deze akte die de motieven voor de bestreden beslissing bevat.

(cf. ook noodzaak link OO, zie ook RvS 2 maart 2026, nr. 265.866))

De hoorplicht – Inzage dossier – quid strafdossier?

- Principe = alle inhoudelijke stukken die in de bestuurlijke beslissing (kunnen) worden meegewogen
- Aandachtspunt voor politie/OM, in het bijzonder wanneer gerechtelijke informatie (mensenhandel, drugs, aanslagen,...)
 - Omzendbrieven BH:
 - bestuurlijk verslag ipv processen-verbaal: relevant, noodzakelijk en proportioneel
 - Lopend strafonderzoek – fiat OM
 - OM/AA kunnen info aanvullen of bevestigen (ev. in mededeling (geen) bezwaar)
 - Stad kan inzage vragen in strafdossier (21bis Sv.) – OM: best ook bestuurlijk verslag
- Cf. 9bis Drugswet/134quinquies NGW: ernstige aanwijzingen, geen sluitende bewijzen van schuld
 - Focus op materiële elementen (en voor drugs: noodzaak OO!)
 - Minder op individuele toerekening en moreel bestanddeel
 - Opletten met vermoeden van onschuld, hoewel niet formeel van toepassing!
 - (ook voor bestuur!, cf. DIOB)

De hoorplicht – Inzage dossier – quid strafdossier?

RAAD VAN STATE 2 APRIL 2021, NR. 250.296, BVBA CIMS/STAD KORTRIJK

14. Het middel gaat er ten onrechte van uit dat de bestreden beslissing kadert in de vervolging wegens een strafbaar feit. Het vermoeden van onschuld, zoals gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM, is niet van toepassing.

15. Een sluiting op grond van artikel 134^{quinquies} van de Nieuwe Gemeentewet beoogt louter een doeltreffende toekomstbeveiliging en is essentieel preventief van aard. Ze is wezenlijk een maatregel in rem, niet *in personam*, meer bepaald gericht tegen de inrichting in kwestie, en de burgemeester doet in het sluitingsbesluit geen uitspraak over schuld of onschuld, maar alleen over het bestaan van “ernstige aanwijzingen” van welbepaalde feiten in een inrichting.

16. In zoverre verzoekster voor het eerst in de memorie van wederantwoord betoogt dat de sluitingsbeslissing “*in casu*” het karakter van een straf in de zin van het EVRM heeft, breidt zij het middel op niet-ontvankelijke wijze uit.

17. Voorts vergist verzoekster zich wanneer zij meent dat de sluitingsmaatregel “enkel en alleen” op het politieel verslag van 23 juli 2018 berust. Meer bepaald gaat verzoekster er in het middel ten onrechte geheel aan voorbij dat de burgemeester, om de nodige ernstige aanwijzingen voorhanden te achten, ook steunt op een brief van de arbeidsauditeur van 23 juli 2018. In die brief wordt de inhoud van het politieverlag “integraal (...) bevestigd”, wordt beargumenteerd dat er “sterke indicieën van mensenhandel door economische uitbuiting” zijn en wordt er geoordeeld dat “[o]ok het facet mensensmokkel” in het dossier aanwezig is.

18. Het middel wordt verworpen.

opsporingsonderzoek meer omvattend is en nog volop zijn be-
loop moet kennen”.

Verzoekster heeft nooit toegang gekregen tot dit opsporingson-
derzoek. De sluitingsbeslissing is dan ook in strijd met het recht
om over de mogelijkheid te beschikken op nuttige wijze de
eigen belangen te kunnen verdedigen.

Voorts heeft de burgemeester volgens verzoekster kennelijk on-
redelijk en in strijd met het evenredigheidsbeginsel gehandeld.
Het politieel verslag bevat onvoldoende elementen voor de
aantijging dat verzoekster zich zou hebben ingelaten met men-
senhandel en er is ter zake geen oordeel door een neutrale,
onafhankelijke en onpartijdige rechter. Daarnaast is niet aange-
toond dat de beweerde activiteiten aanleiding hebben gegeven
tot verstoring van de openbare veiligheid en rust.

Ten slotte betoogt verzoekster dat de bestreden beslissing haar
zonder afdoende verantwoording aanzienlijke economische
schade deed lijden en de werkzekerheid van de werknemers
in gevaar bracht. Dit houdt een miskenning van het zorgvuldig-
heidsbeginsel in.

Beoordeling

20. Uit het administratief dossier wordt opgemaakt dat verzoek-
ster, voorafgaand aan de bestreden beslissing, in de gelegen-
heid is gesteld om alle stukken in te zien waarop de burgemees-
ter voornemens was zich te baseren en om er haar “middelen
van verdediging” naar voor te brengen. Tot die stukken behoort
niet alleen het politieverlag van 23 juli 2018, maar ook de brief
van de arbeidsauditeur van 23 juli 2018.

Verzoekster doet niet aannemen dat de burgemeester, ge-
let op die stukken ten aanzien waarvan zij zich naar behoren
heeft kunnen verweren, foutief van mening is geweest dat te
dezen rechtmatig toepassing kon worden gemaakt van arti-
kel 134^{quinquies} van de Nieuwe Gemeentewet.

De hoorplicht – Inzage dossier – quid strafdossier? (RvS 11 juni 2026, nr. 266.980 – mensenhandel)

15. Het optreden van de burgemeester op grond van 134*quinqies* van de nieuwe gemeentewet vereist het bestaan van ernstige aanwijzingen van mensenhandel overeenkomstig de strafbaarstelling in artikel 433*quinqies* van het Strafwetboek. Onder ernstige aanwijzingen in de zin van voormelde bepaling dienen voldoende concrete en sterke indicaties te worden verstaan, niet een sluitend bewijs. Het volstaat derhalve dat de sluitingsmaatregel die genomen wordt op grond van 134*quinqies* van de nieuwe gemeentewet doet blijken van ernstige aanwijzingen, die naar behoren zijn vastgesteld en die, in het licht van de constitutieve bestanddelen van het misdrijf van mensenhandel, relevant zijn. Vereist is echter niet dat de burgemeester, in de plaats van de bevoegde strafrechtelijke instanties, bewijst dat er sprake is van mensenhandel.

Op grond van voormelde elementen samen die wijzen op het werven en huisvesten van kwetsbare personen om profijt te halen uit de seksuele diensten die zij aanbieden, heeft de burgemeester in redelijkheid kunnen besluiten over voldoende ernstige aanwijzingen te beschikken dat in het betrokken pand feiten van mensenhandel plaatsvinden, zodat hij de bestreden maatregel van bestuurlijke politie kon nemen met toepassing van artikel 134*quinqies* van de nieuwe gemeentewet. Zoals reeds werd gesteld (zie *supra*, randnr. 15), volstaan voor de toepassing van artikel 134*quinqies* van de nieuwe gemeentewet ernstige aanwijzingen en hangt het optreden van de burgemeester niet af van het resultaat van een omstandig onderzoek waarbij het misdrijf van mensenhandel onomstootbaar wordt bewezen.

Vertrouwelijk dossier? (RvS 13 juni 2017, nr. 238.514)

8. De bestreden beslissing weigert de aangevraagde vergunning voor de uitbating en de vestiging van een nachtwinkel, naar in artikel 3 van het dispositief uitdrukkelijk wordt gesteld, “op grond van een negatieve evaluatie na een politieel en moreel onderzoek in uitvoering van artikel 5.4. van de Stedelijke Verordening betreffende winkels en nachtwinkels”.

10. Wat tweede verzoeker betreft, mondt het onderzoek uit in een negatief advies van de politie van 25 april 2017. Zoals nadien, op 15 mei 2017, door de politie nader toegelicht, berust het advies op, eensdeels, “publiek bekende gegevens zoals in *casu* een gerechtelijke veroordeling en de feiten die daaraan vooraf gingen” en, anderdeels, gevoelige gerechtelijke informatie.

11. De gerechtelijke veroordeling in kwestie is een arrest van het hof van beroep te Gent van 29 mei 2015. Het arrest veroordeelt onder meer

Het gaat om feiten die zich voordeden tussen 13 oktober 2011 tot 17 juli 2012 en dus om feiten van gedeeltelijk meer dan vijf jaar voor de aanvraag voor de uitbating van een nachtwinkel van 31 januari 2017.

In het arrest noemt het hof de verhuur van een niet aan de woonkwaliteiten beantwoordende woning ernstig en onaanvaardbaar, maar ook neemt het hof aan, “gelet op de weliswaar niet toereikende maar toch belangrijke herstellingswerken” die kort na de eerste vaststellingen zijn gedaan, dat de minimum geldboete en een vervangende gevangenisstraf volstaat en neemt het aan dat tweede verzoeker dergelijke feiten niet meer zal plegen.

In zoverre het arrest tweede verzoeker beveelt het pand te herstellen, blijkt uit de door de politie meegedeelde stukken dat daar intussen ook effectief aan is voldaan.

12. Als zodanig – zonder nadere, formele afweging – vermogen het arrest en de feiten waarop het berust op het eerste gezicht niet afdoende te verantwoorden dat tweede verzoeker niet voldoet aan de vereiste moraliteit voor het verkrijgen van een uitbatingvergunning voor een nachtwinkel – welke vergunning, voortgaande op de aanhef van de gemeenteraadsbeslissing van 24 oktober 2016, essentieel wil voorkomen dat onder andere nachtwinkels aanleiding geven tot een verstoring van de openbare orde, overlast, rust en veiligheid.

Vertrouwelijk dossier? (RvS 13 juni 2017, nr. 238.514)

13. Over de “andere, gevoelige gerechtelijke informatie” die aan het advies ten grondslag ligt, mag volgens de politie geen bijkomende informatie verstrekt worden, noch aan de stad, noch aan de aanvrager.

Naar de mening van de verwerende partij, in de nota, zouden verzoekers ter zake moeten aantonen waarom het bestuur de politie niet mag geloven tot bewijs van het tegendeel. Dit lijkt geen steek te houden: bewijzen dat het college in de concrete omstandigheden van de zaak niet zomaar de politie mocht volgen, vergt op het eerste gezicht dat zij weten op welk bewijs de politie zich baseert, maar dat wordt juist geheimgehouden.

Op de vraag van de Raad van State, overeenkomstig artikel 23 van zijn gecoördineerde wetten, heeft de lokale politie van Oostende de inlichtingen in kwestie uiteindelijk aan de Raad van State overgelegd, met de vraag ze niet ter kennis van de partijen te brengen omdat het “strikt politionele informatie” betreft. Ter zitting van 9 juni 2017 hebben verzoekers evenwel verzocht de vertrouwelijke behandeling af te wijzen.

14. Het kan niet zonder meer worden uitgesloten dat bewijzen mogen worden achtergehouden wanneer dat bijvoorbeeld nodig is om een belangrijk algemeen belang veilig te stellen. In dat geval betaamt het dat de moeilijkheden die daar voor sommigen uit voortvloeien, gecompenseerd worden doordat minstens een onafhankelijke en onpartijdige rechter controleert of de vertrouwelijke stukken juist en relevant zijn.

Of te dezen de lokale politie van Oostende terecht de vertrouwelijkheid van de verstrekte inlichtingen claimt en of zij verzoekers terecht zelfs de inzage van een niet-vertrouwelijke versie ervan ontzegt, wordt vooralsnog, in het kader van de voorliggende vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, onbeantwoord gelaten. De hierna volgende beoordeling biedt verzoekers een voldoende tegenwicht voor de inperking van hun recht op inzage van de relevante bewijsstukken.

15. De bijgebrachte inlichtingen blijken te bestaan uit een zogenaamd “operationeel verslag” en acht bijlagen ter staving. Wat de precieze “andere” informatie is die de politie bedoelt, laat zich niet op de meest evidente

1BDGRFEBAB-BC/7CGV1

X-16.924-8/12

wijze uit het operationeel verslag opmaken. Het somt allerhande gegevens op, zonder een beredeneerde evaluatie of conclusie te bevatten.

Kennelijk heeft de politie vooral oog gehad voor de “zachte informatie” (doorspekt met “zou” en “zouden”) uit de Algemene Nationale Gegevensbank. Het gaat om informatie die zo goed als integraal betrekking heeft op feiten van meer dan vijf jaar vóór het indienen door tweede verzoeker van zijn aanvraag om een uitbatingsvergunning. De actuele relevantie ervan voor, specifiek, de nachtwinkel te Oostende wordt zelfs effenaf tegengesproken door de “Bijkomende informatie” op pagina 4 van het verslag.

Noemenswaardige “Interventies” met betrekking tot de nachtwinkel die tweede verzoeker al sinds 2007 uitbaat, zijn er blijkbaar niet. Gespecificeerd worden alleen twee klachten van tweede verzoeker zelf over een concurrerende dagwinkel die ook ’s nachts geopend zou zijn.

Wat, ten slotte, de feiten betreft die “gekoppeld” heten te zijn aan het pand in de Frère Orbanstraat 102, waarvan tweede verzoeker mede-eigenaar is, lijkt het op het eerste gezicht, en bij gebrek aan nadere toelichting, om feiten te gaan die niet met tweede verzoeker zelf verband houden maar wel met een of meer huurders of bewoners.

16. Ook de “andere, gevoelige gerechtelijke informatie” lijkt aldus ontoereikend om te verantwoorden dat de politie en, met haar, het college van burgemeester en schepenen van de stad Oostende de moraliteit van tweede verzoeker voor de uitbating van een nachtwinkel te Oostende negatief beoordelen.

17. Het middel is ernstig in zoverre het is afgeleid uit de afwezigheid van relevante, draagkrachtige motieven.

Vertrouwelijk dossier? (RvS 12 September 2024, nr. 260.606)

- Strafonderzoek naar mensenhandel in Vietnamese nagelstudio's te Brussel
- Vertrouwelijke AA aan burgemeester
- Overleg OM/OR – toelating stukken te gebruiken + nog steeds actueel
- Samenvatting observaties en huiszoekingen in AA
- Ter kennis van betrokkene (+ persartikelen die deze bevestigen en die OM publiek kon maken)

L'objectif de l'article 134^{quinquies} de la Nouvelle loi communale est distinct de celui des poursuites pénales éventuelles dès lors qu'il ne s'agit pas, pour le bourgmestre, de constater des infractions mais de fonder sa décision de fermeture sur des indices sérieux qui indiquent que des activités en lien avec la traite des êtres humains peuvent se dérouler dans l'établissement concerné. À ce stade, il ne s'agit donc pas de conclure à une « exploitation économique ». Par ailleurs, la mesure n'est pas dirigée contre une personne dont la responsabilité devrait être recherchée mais à l'endroit de l'établissement où les faits se sont produits, indépendamment de l'implication exacte des intéressés.

À partir des observations et constats opérés par la police et les autorités judiciaires pendant plus de dix mois, tels que repris dans l'arrêté attaqué, et du constat qu'un dossier est à l'instruction concernant des faits liés à la traite des êtres humains, que le juge d'instruction en charge de ce dossier a ordonné la mise sous scellés du commerce, le bourgmestre de la partie adverse disposait de suffisamment d'éléments pour décider que ceux-ci constituaient des indices sérieux selon lesquels se déroulent dans un établissement des faits de traite des êtres humains tels que visés à l'article 433^{quinquies} du Code pénal.

Par ailleurs, tant l'acte attaqué que le dossier administratif démontrent que la partie adverse a adressé au parquet une demande d'avis à propos de la mise en œuvre de l'article 134^{quinquies} de la Nouvelle loi communale, afin de vérifier que les faits relatés dans le rapport de police du 4 juillet 2024 qui lui a été transmis avec l'accord du juge d'instruction et de l'auditeur du travail de Bruxelles, étaient toujours d'actualité et qu'il lui a été répondu par le juge d'instruction ce qui suit :

S'agissant des articles de presse, s'ils ne constituent pas en tant que tels des éléments probants que des indices sérieux existeraient que des faits de traite des êtres humains auraient été commis dans le commerce de la partie requérante, la partie adverse a néanmoins pu considérer que « le contenu de ceux-ci sont similaires et mettent en contexte le rapport [de police] ; que ceux-ci exposent les éléments que le parquet a jugé utile de rendre public ». La lecture de ces articles de presse, lesquels sont joints au dossier administratif, font en effet état des différentes perquisitions opérées dans des salons de manucure de Bruxelles en avril 2024 dans le cadre d'une vaste enquête ciblant une organisation criminelle active dans la traite des êtres humains.

Vertrouwelijk dossier? (RvS 12 September 2024, nr. 260.606)

IX. Confidentialité des pièces

Dans sa note d'observations, la partie adverse demande la confidentialité des pièces suivantes :

- « • Pièce n° 3 : Rapport de police du 3 septembre 2024 + Photographies : cette pièce contient des informations complémentaires qui ne doivent pas aboutir entre les mains du Requérant afin de préserver l'enquête judiciaire en cours ;
- Pièce n° 4 : Rapport administratif particulier de la PJF du 4 juillet 2024 : ce rapport a été rédigé et transmis confidentiellement au Bourgmestre. Il convient d'en maintenir la confidentialité ;
- Pièce n° 6 : Echanges entre la partie adverse et le Juge d'instruction en juillet 2024 : ces échanges contiennent également des informations confidentielles en lien avec l'enquête judiciaire qui ne peuvent être communiquées afin de préserver le cours de celle-ci ;
- Pièce n° 13 : Courriel de la PJF du 19 juillet 2024 au Bourgmestre : cette pièce contient également certaines informations confidentielles dont la divulgation n'est pas utile à ce stade-ci de la procédure ».

Elle ajoute que, de manière générale, « la présente procédure ne doit pas aboutir à permettre à la requérante d'obtenir des informations supplémentaires qui pourraient mettre en péril l'enquête judiciaire ».

Dès lors que les éléments contenus dans ces pièces nécessaires à l'exercice des droits de la défense de la partie requérante ont été portés à la connaissance de celle-ci par la note d'observations de la partie adverse et ont fait l'objet d'une vérification par le Conseil d'État, il y a lieu, à ce stade de la procédure, de maintenir la confidentialité des pièces concernées.

Pro memorie - 9bis Drugswet – noodzaak OO aantonen! (RvS 20 maart 2026, nr. 266.126)

Opdat de burgemeester rechtmatig op grond van artikel 9bis van de drugswet een sluiting kan opleggen, is vereist dat hij over ernstige aanwijzingen beschikt dat in de betrokken voor het publiek toegankelijke inrichting, illegale activiteiten plaatsvinden die betrekking hebben op de teelt, vervaardiging, verkoop, aflevering of het vergemakkelijken van het gebruik van onder meer verdovende middelen en psychotrope stoffen. De maatregel moet bovendien noodzakelijk zijn voor de handhaving van de openbare orde.

In de bestreden beslissing kunnen geen motieven aangetroffen worden die inzichtelijk maken waarom de sluiting van de inrichting noodzakelijk is voor het bewaren van de openbare orde. De noodzakelijkheid van de maatregel wordt in elk geval niet aangetoond met de algemene bedenking dat “het te koop aanbieden van verboden producten een gevaar vormt voor de volksgezondheid en de veiligheid van de inwoners”. Die bedenking zegt immers niets over de wijze waarop de openbare orde ter plaatse concreet wordt verstoord.

Pro memorie - 9bis Drugswet – noodzaak OO aantonen op basis van stukken dossier! (RvS 31 maart 2026, nr. 266.258)

16. Opdat een burgemeester rechtmatig op grond van artikel 9bis van de drugswet een sluiting kan opleggen, is vereist dat hij over ernstige aanwijzingen beschikt dat in de betrokken, voor het publiek toegankelijke, plaats herhaaldelijk illegale activiteiten plaatsvinden met betrekking tot de verkoop, aflevering, of vergemakkelijking van het gebruik van verdovende middelen en psychotrope stoffen, waardoor de openbare veiligheid en rust in het gedrang komen. De burgemeester beschikt over een discretionaire bevoegdheid bij de beoordeling of deze voorwaarden zijn vervuld.

Artikel 9bis van de drugswet vormt een bevoegdheidsgrondslag voor de burgemeester om al dan niet bij wijze van preventieve maatregel de openbare orde te handhaven. Uit de tekst van artikel 9bis van de drugswet, zoals van toepassing op het ogenblik van het nemen van de bestreden beslissing, blijkt dat er een verband moet bestaan tussen de vaststellingen inzake ernstige aanwijzingen van druggerelateerde activiteiten enerzijds, en de verstoring of het risico op verstoring van de openbare orde anderzijds. Dat verband moet blijken uit concrete gegevens die met de vereiste zorgvuldigheid zijn vastgesteld en hun grondslag vinden in het administratief dossier.

17. Waar in de bestreden beslissing met betrekking tot de verstoring van de openbare orde wordt aangegeven dat “[d]e druggerelateerde activiteiten in de inrichting kunnen gepaard gaan met het rondhangen ter hoogte van de zaak en dit met overlast en sluikstort tot gevolg”, is het niet duidelijk op basis van welke behoorlijk vastgestelde feiten de verwerende partij tot die conclusie komt. Dit is nog minder het geval aangezien in de opsomming van de ‘Antecedenten van de zaak’ slechts gewag wordt gemaakt van een “lichte overlast door klanten die blijven rondhangen op straat”, waarbij tegelijk wordt gepreciseerd dat deze “algemene overlast [...] zich niet enkel concentreert rond het gokkantoor” omdat in de onmiddellijke omgeving ook enkele kruidenierswinkels en een nachtwinkel gevestigd zijn. Het gegeven dat er sprake is van een algemene overlast die ook samenhangt met de aanwezigheid van kruidenierswinkels en een nachtwinkel, doorbreekt ogenschijnlijk het rechtstreeks verband tussen de druggerelateerde activiteiten en de overlast waarvan gewag wordt gemaakt. De administratieve akte die opgesteld werd naar aanleiding van de controleactie op 18 juni 2023 situeert het “rondhangen ter hoogte van de zaak” overigens niet zozeer bij klanten van het wedkantoor, maar wel bij “jongeren [die] aanwezig zijn rond het gokkantoor”. Ook uit andere gegevens van het administratief dossier blijkt niet dat dit rondhanggedrag verband houdt met het gebruik van verdovende middelen in het wedkantoor.

Pro memorie - 9bis Drugswet – noodzaak OO aantonen op basis van stukken dossier! (RvS 31 maart 2026, nr. 266.258)

18. De verwijzing in de bestreden beslissing naar de ligging van het wedkantoor aan een belangrijke verkeersverbinding tussen Deurne Noord en Deurne Zuid “met veel passanten en verschillende middelbare scholen in de nabijheid”, is niet pertinent om een risico op de verstoring van de openbare orde te staven. Hetzelfde geldt voor de opmerking dat de vastgestelde druggerelateerde feiten niet bevorderlijk zijn voor “het handhaven van jongerenoverlast en het opwaarderen van de leefbaarheid in de omgeving”.

19. Het administratief dossier, met inbegrip van de vaststellingen door de politie op 18 juni 2023, levert evenmin enig concreet bewijs van het motief dat “[d]e druggerelateerde praktijken en de gebrekkige inkijk van buitenaf in de inrichting [...] voor overlast [zorgen] voor omwonenden evenals voor passanten hetgeen een algeheel onrustgevoel bewerkstelligt”. De politie stelt bij haar vaststellingen op 18 juni 2023 weliswaar vast dat “de ramen van de handelszaak voor het overgrote deel zijn voorzien van een folie met reclame voor de zaak

waardoor inkijk bemoeilijkt wordt” en “de sociale controle vanop de openbare weg [verhindert]”. Deze feitelijke vaststellingen over een beperkte inkijk in de handelszaak duiden echter niet op een algemene overlast bij omwonenden of passanten van het wedkantoor, noch leggen ze een verband met de druggerelateerde praktijken. In zoverre tevens gewag wordt gemaakt van het gegeven dat “[h]et belemmeren van het zicht van buiten naar binnen [bij]draagt [...] aan de mogelijkheid tot het voeren van illegale praktijken in de handelszaak”, wordt met die algemene beschouwing niet aangetoond dat er effectief sprake is van een risico op de verstoring van de openbare orde.

20. Anderszins vindt ook het motief dat “[d]e druggerelateerde praktijken leiden [...] tot de aanwezigheid van druggebruikers, -kopers en mogelijk ook -verkopers die zich onder invloed van verdovende middelen in de openbare ruimte begeven en zich onder invloed ongeremd gedragen”, geen steun in het administratief dossier. Van dat risico wordt ook geen melding gemaakt in de administratieve akte van 18 juni 2023, noch in andere stukken van het administratief dossier.

21. In zoverre de verwerende partij in haar procedurestukken verwijst naar een vechtpartij die op 15 februari 2023 ter hoogte van het wedkantoor heeft plaatsgevonden en naar verscheidene verkeersinbreuken, blijkt uit de in de bestreden beslissing uitdrukkelijk opgegeven motieven niet dat de burgemeester met die feiten rekening heeft gehouden bij de beoordeling van het risico voor de openbare veiligheid en rust. Op dit punt moet het verweer dan ook beschouwd worden als een a-posteriorimotivering die de bestreden beslissing niet kan verantwoorden.

DE HOORPLICHT REDELIJKE TERMIJN

Hoorplicht – korte verweertermijn

(RvS 18 September 2024, nr. nr. 260.660- hygiene/brandveiligheid)

Integendeel komt het de Raad van State voor dat de verzoekende partijen geen reële kans werd geboden om hun verweermiddelen naar voren te brengen. De verzoekende partijen kregen immers pas minder dan twee uur voor de op 10 september 2024 geplande hoorzitting inzage in het bestuurlijk verslag. Met de verweernota en de foto's die dezelfde dag nog aan de verwerende partij werden overgemaakt, werd geen rekening gehouden. Evenmin wordt aannemelijk gemaakt dat de sluitingsmaatregel dermate urgent was.

12. Het besluit is dat de bestreden beslissing *prima facie* genomen is met miskenning van artikel 134ter van de nieuwe gemeentewet.

Hoorplicht – korte verweertermijn

(RvS 23 augustus 2024, nr. 260.524- granaataanslag sportclub)

11.1. Het komt de Raad van State op het eerste gezicht voor dat de aan de verzoekende partijen toegekende tijdspanne van 18 uren om kennis te nemen van het bestuurlijk verslag, inderdaad kort is. Het doet vooralsnog evenwel geen schending van de hoorplicht aannemen, nu de verzoekende partijen, zoals aangegeven in de bestreden beslissing, bijgestaan werden door twee raadslieden en een omstandige verweernota met meerdere bijlagen hebben ingediend. Bovendien geven de verzoekende partijen in hun verzoekschrift *prima facie* niet concreet aan welke bijkomende argumenten zij eventueel nog hadden kunnen ontwikkelen.

Hoorplicht – korte verweertermijn

(RvS 15 December 2025, nr. 265.195 - bestuurlijk huisarrest)

19. De bestreden maatregel betreft geen straf of sanctie, maar een preventieve maatregel. Het recht van verdediging is bijgevolg niet van toepassing.

20. In het licht van de specifieke omstandigheden waarin tot de bestreden maatregel werd besloten, is de hoorplicht niet miskend.

Verzoeker heeft eerder immers reeds bij brief van 22 november 2024 verweer kunnen voeren tegen het eerdere voornemen om een gelijkaardig besluit te nemen (dat geleid heeft tot het burgemeestersbesluit van 12 december 2024). De ten aanzien van verzoeker genomen maatregel werd evenwel op 27 december 2024 ingetrokken, nadat de door verzoeker tegen die beslissing ingediende vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid eerder die dag op de zitting van de Raad van State werd behandeld.

Het is in die context dat verzoeker pas op 27 december 2024 werd uitgenodigd om (opnieuw) verweer te voeren ten aanzien van het (hernieuwd) voornemen om een preventieve maatregel te nemen. Vermits de voorgenomen

maatregel specifiek betrekking had op oudejaarsnacht, diende de termijn om verweer te voeren, tot een minimum te worden beperkt.

Verzoeker toont hoe dan ook niet aan dat het hem in de gegeven omstandigheden niet mogelijk was om nuttig verweer te voeren.

De Raad van State wenst er in dat verband ook op te wijzen dat het aangepaste burgemeestersbesluit rekening heeft gehouden met wettigheidskritiek die verzoeker in het kader van de (eerste) procedure voor de Raad van State heeft geformuleerd. Zo werd hem toegestaan om in het buitenland te verblijven, hetgeen onder meer toeliet in te gaan op de wens van verzoeker om oudejaar in Amsterdam door te brengen.

Maar ook niet laten aanslepen!

Hoorplicht – schriftelijk verweer volstaat, geen uitstel hoorzitting (RvS 13 April 2026, nr. 266.359 - bouwvallig gebouw)

Le principe général de droit *audi alteram partem*, ou d'audition préalable, impose à l'administration qui envisage de prendre une mesure grave d'entendre son destinataire pour lui permettre de faire valoir ses observations quant à ladite mesure, à moins que l'urgence soit telle qu'une audition ne soit pas possible sans mettre en péril les intérêts publics auxquels l'administration a pour mission de veiller. Il s'agit, d'une part, de permettre à l'intéressé de faire valoir son point de vue compte tenu de la gravité de la mesure que l'autorité s'apprête à prendre à son égard et, d'autre part, de permettre à l'autorité de statuer en pleine connaissance de cause, ce qui implique qu'elle puisse décider de manière éclairée, sans commettre d'erreur de fait ou d'erreur manifeste d'appréciation. Le fait de permettre au destinataire de l'acte de faire valoir son point de vue par des observations écrites est suffisant au regard du principe *audi alteram partem*.

En l'espèce, l'état de délabrement de l'immeuble du requérant, qui avait déjà entraîné la chute de matériaux sur la voie publique, et son risque d'effondrement, attesté par les rapports d'un expert, ont créé une situation d'urgence susceptible de justifier que l'autorité ne soit pas tenue d'attendre le retour en Belgique du requérant, à une date indéterminée, pour l'entendre avant de prendre l'acte attaqué.

Par ailleurs, le point de vue du requérant, selon lequel il s'opposait à la démolition de l'immeuble n'était pas inconnu de la partie adverse puisque celle-ci l'évoque dans la motivation formelle de l'acte attaqué.

Tijdsverloop aanleiding – horen - maatregel

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE XIIe KAMER

A R R E S T

nr. 265.769 van 17 februari 2026
in de zaak A. 247.355 /XII-10.046

In zake: 1. de BV CASH POT
2. S.C.
3. de VOF AFTER EVENTS
4. S.B.
5. J.M.
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Dimitri Hemmeryckx
kantoor houdend te 9550 Herzele
Kerkstraat 2
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de STAD AALST
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Thomas Beelen
kantoor houdend te 3000 Leuven
Justus Lipsiusstraat 24
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 13 februari 2026, strekt tot de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van “de beslissing van de burgemeester van de stad Aalst van 12 februari 2026 houdende de sluiting van de publiek toegankelijke inrichting Cirque Mystic gelegen te 9300 Aalst, Rozemarijnstraat 12 [...] voor een periode van 1 maand te weten van vrijdag 13 februari 2026 om 20u tot en met donderdag 12 maart 2026 om 20u”.

13. *In casu* gaan de ernstige aanwijzingen van druggerelateerde feiten, als bedoeld in artikel 9bis van de drugswet, terug op de vaststellingen van de lokale politie naar aanleiding van een evenement dat tijdens de nacht van 11 op 12 oktober 2025 in de feestzaal heeft plaatsgevonden, die met een bestuurlijk verslag van 17 oktober 2025 aan de burgemeester van de stad Aalst werden meegedeeld. De exploitant van de inrichting werd over die feiten en over het voornemen van de burgemeester om de inrichting tijdelijk te sluiten reeds gehoord op 10 december 2025.

Uit het vereiste van artikel 9bis van de drugswet, dat de sluiting van de inrichting noodzakelijk moet zijn voor het bewaren van de openbare veiligheid en rust, volgt op het eerste gezicht dat het nemen van dergelijke maatregel in de tijd zo nauw mogelijk moet aansluiten bij het ogenblik waarop het bestuur van oordeel is dat er sprake is van ernstige aanwijzingen van illegale activiteiten in de inrichting. Als dit niet het geval is, lijkt het optreden van de burgemeester immers niet noodzakelijk voor het bewaren van de openbare orde.

De verwijzingen in de bestreden beslissing naar de verstoring van de openbare orde, het onveiligheidsgevoel in de omgeving van de inrichting, het gevaar voor de volksgezondheid, de veiligheid van de bezoekers van de feestzaal en naar het gegeven dat ‘Cirque Mystic’ gelegen is in een drukke omgeving waar dagelijks veel minderjarigen, jongeren en feestvierders hun vrije tijd doorbrengen, zijn dermate algemeen dat ze op het eerste gezicht niet kunnen verantwoorden waarom het voor de handhaving van de openbare orde noodzakelijk is de inrichting te sluiten op grond van feiten die vier maanden eerder werden vastgesteld.

Tijdsverloop aanleiding – maatregel (RvS 4 november 2025, nr. 264.749)

8. De bestreden sluiting steunt in essentie op de vaststelling dat, acht weken eerder, een persoon op het terras van de zaak een joint aan het roken was en dit in het bijzijn van de uitbater.

Er blijkt niet dat zich op het moment van de vaststelling andere ordeverstoringen hebben voorgedaan.

Er blijkt ook niet dat er zich voorheen of nadien nog incidenten in de zaak van verzoeker hebben voorgedaan.

9. Tijdens de hoorzitting heeft verzoeker bovendien erkend dat druggebruik niet mag getolereerd worden.

10. Gezien de voorliggende omstandigheden doet de motivering van de bestreden beslissing *prima facie* niet begrijpen waarom, acht weken na de vaststelling van een éénmalig feit, een tijdelijke sluiting zich opdringt “teneinde de nodige zekerheid te hebben dat dergelijke feiten zich niet herhalen en de publieke inrichting in de toekomst veilig is voor al haar bezoekers”.

DE HOORPLICHT UITZONDERINGEN

De hoorplicht – Uitzonderingen

- Hoorplicht als uitgangspunt
-
- Uitzonderingen
 - Vaststaande feiten én gebonden bevoegdheid – horen weinig zin
 - Eerder al gehoord en geen nieuwe elementen
 - Hoogdringendheid
 - Betrokkene onbereikbaar binnen redelijke termijn
- Restrictief te interpreteren!

Uitzondering hoorplicht bij hoogdringendheid

A R R E S T

nr. 265.621 van 30 januari 2026
in de zaken A. 236.530/X-18.165 (I)
A. 242.851/X-18.824 (II)
A. 242.875/X-18.827 (III)

In zake :
I
de NV V.R.
die het rechtsgeding heeft hervat voor
de NV G.V.R.
II
de NV G.V.R.
III
de NV V.R.
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Marco Schoups, Nathan Van Wymeersch, Robin Beck
en Ellen Gerits
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 127A bus 1
bij wie woonplaats wordt gekozen
eveneens bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sophie Bleux
kantoor houdend te 1000 Brussel
Regentschapsstraat 58 bus 8

tegen :

de GEMEENTE SINT-JOOST-TEN-NODE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Véronique Christiaens en Marnix De Smedt
kantoor houdend te 1050 Brussel
Kroonlaan 340
bij wie woonplaats wordt gekozen

23. In dit middel beklaagt de verzoekende partij zich erover dat zij niet voorafgaand aan de bestreden beslissing werd gehoord. Indien dit wel zou zijn gebeurd, had zij de nodige informatie aan de verwerende partij kunnen verstrekken zodat deze met volledige kennis van zaken een beslissing had kunnen nemen.

24. De verwerende partij stelt daartegenover dat zij uit voorzorg slechts een tijdelijke maatregel heeft genomen en dat de hoogdringendheid en de ernst van de situatie verantwoordden om de hoorplicht ter zijde te schuiven. Zij wijst er voorts op dat de verzoekende partij heeft nagelaten de nodige informatie te verstrekken.

25. Uit de behandeling van het eerste middel is gebleken dat de verwerende partij niet onwettig heeft gehandeld door, op grond van de beschikbare informatie, bij hoogdringendheid te hebben beslist om uit voorzorg een tijdelijke en bewarende voorzorgsmaatregel te nemen.

26. Wanneer, zoals te dezen, de noodzaak bestaat om snel op te treden om een onmiddellijke dreiging van de openbare veiligheid te voorkomen, is het bestuur niet verplicht de bestuurde te horen.

Uitzondering hoorplicht bij hoogdringendheid – MAAR...

A R R E S T

nr. 265.622 van 30 januari 2026
in de zaken A. 236.566/X-18.171
A. 242.850/X-18.823
A. 242.876/X-18.828

In zake :
I
de NV V.R.
die het rechtsgeding heeft hervat voor
de NV G.V.R.
II
de NV G.V.R.
III
de NV V.R.
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Marco Schoups, Nathan Van Wymeersch, Robin Beck
en Ellen Gerits
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 127A bus 1
bij wie woonplaats wordt gekozen
eveneens bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sophie Bleux
kantoor houdend te 1000 Brussel
Regentschapsstraat 58 bus 8

tegen :

de GEMEENTE SINT-JOOST-TEN-NODE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Véronique Christiaens en Marnix De Smedt
kantoor houdend te 1050 Brussel
Kroonlaan 340
bij wie woonplaats wordt gekozen

12. De hoorplicht als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur houdt in dat, in beginsel, tegen niemand een ernstige maatregel kan worden genomen die van aard is om zijn belangen ernstig aan te tasten, zonder dat hem vooraf de gelegenheid wordt geboden om zijn standpunt op een nuttige wijze te doen kennen.

De bestreden beslissingen strekken er onder meer toe de bouwplaats te schorsen, derde ondernemingen op te dragen specifieke werkzaamheden uit te voeren, en alle kosten die met de betrokken maatregelen gepaard gaan ten laste te leggen van de verzoekende partij.

Het betreft dan ook beslissingen waarop de hoorplicht van toepassing is.

Uitzondering hoorplicht bij hoogdringendheid – MAAR...

ARREST

nr. 265.622 van 30 januari 2026
in de zaken A. 236.566/X-18.171
A. 242.850/X-18.823
A. 242.876/X-18.828

In zake :
I
de NV V.R.
die het rechtsgeding heeft hervat voor
de NV G.V.R.
II
de NV G.V.R.
III
de NV V.R.
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Marco Schoups, Nathan Van Wymeersch, Robin Beck
en Ellen Gerits
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 127A bus 1
bij wie woonplaats wordt gekozen
eveneens bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sophie Bleux
kantoor houdend te 1000 Brussel
Regentschapsstraat 58 bus 8

tegen :

de GEMEENTE SINT-JOOST-TEN-NODE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Véronique Christiaens en Marnix De Smedt
kantoor houdend te 1050 Brussel
Kroonlaan 340
bij wie woonplaats wordt gekozen

14. In het arrest nr. 265.621 van 30 januari 2026 heeft de Raad van State aangenomen dat de verwerende partij bij het nemen van het initiële besluit tot schorsing van de bouwwerf op 1 april 2022 de hoorplicht niet heeft miskend om reden dat de noodzaak bestond om snel op te treden teneinde een onmiddellijke dreiging van de openbare veiligheid te voorkomen.

15. De op vrijdag 1 april 2022 bestaande hoogdringendheid om uit voorzorg onmiddellijk een tijdelijke en bewarende voorzorgsmaatregel te nemen, verantwoordt echter niet dat de verzoekende partij later evenmin wordt gehoord aangaande het voornemen van de verwerende partij om de schorsing van de bouwplaats te bevestigen én om binnen een nader bepaalde termijn, op eigen kosten en op eigen risico van de bouwheer en de verzoekende partij, nader bepaalde afdichtings- en stabiliteitswerken te laten uitvoeren.

16. De verwerende partij maakt niet aannemelijk dat het niet mogelijk of nuttig was om de verzoekende partij vooraf te horen. Het loutere gegeven dat de verwerende partij meerdere keren zou hebben gevraagd om technische nota's en studies over te maken, is alvast niet van aard dat de verzoekende partij niet meer vooraf zou moeten worden uitgenodigd om haar standpunt aangaande de voorgenomen maatregelen mee te delen.

Uitzondering hoorplicht bij hoogdringendheid – MAAR...

ARREST

nr. 265.622 van 30 januari 2026
in de zaken A. 236.566/X-18.171
A. 242.850/X-18.823
A. 242.876/X-18.828

In zake :
I
de NV V.R.
die het rechtsgeding heeft hervat voor
de NV G.V.R.
II
de NV G.V.R.
III
de NV V.R.
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Marco Schoups, Nathan Van Wymeersch, Robin Beck
en Ellen Gerits
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 127A bus 1
bij wie woonplaats wordt gekozen
eveneens bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sophie Bleux
kantoor houdend te 1000 Brussel
Regentschapsstraat 58 bus 8

tegen :

de GEMEENTE SINT-JOOST-TEN-NODE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Véronique Christiaens en Marnix De Smedt
kantoor houdend te 1050 Brussel
Kroonlaan 340
bij wie woonplaats wordt gekozen

Daarbij komt dat de verzoekende partij bij e-mail van 4 april 2022 uitdrukkelijk om een “dringend overleg” heeft gevraagd. Op dat ogenblik waren de werken door het besluit van 1 april 2022 reeds geschorst. Bovendien blijkt uit de over de feiten van 1 april 2022 opgemaakte verslagen dat de verwerende partij ook al op de hoogte was dat er geen eensgezindheid bestond over een eventueel instortingsgevaar.

18. Specifiek wat de bestreden beslissing van 25 april 2022 betreft, wordt de ingeroepen urgentie nog meer ongeloofwaardig.

Op dat moment waren immers ook al gerechtelijke procedures in kort geding opgestart voor de voorzitter van de Franstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, was er al een gerechtsdeskundige aangesteld, én had deze reeds een eerste verslag neergelegd.

19. De verwerende partij toont hoe dan ook niet aan dat pas op 26 april 2022 kon worden overgegaan tot het horen van de verzoekende partij:

Het gegeven dat een vertegenwoordiger van de bouwheer bij e-mail van 13 april 2022 heeft laten weten dat de CEO en de raadsman van de bouwheer in het buitenland verbleven, met verzoek om de betrokken vertegenwoordiger te verwittigen van de datum van de hoorzitting, verantwoordt evenmin dat de bestreden beslissing van 25 april 2022 werd genomen vooraleer de verzoekende partij daaromtrent werd gehoord.

20. De verwerende partij doet er voorts niet van blijken dat de tegenspraak die werd gevoerd in het kader van de gerechtelijke procedures voor de Franstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, ook betrekking had op de maatregelen die door haar nog zouden worden genomen.

Hoorplicht – uitzondering hoogdringendheid motiveren

RvS (15e k.) nr. 260.696, 20 september 2024 (J.M. / la commune d'Hensies, le bourgmestre de la commune d'Hensies)

🔍 Vergelijkbare uitspraken

🌐 Dit document in andere taal ▼

📍 Vindplaats

Res Jur.Imm. 2024, afl. 3, 183; <http://www.raadvst-consetat.be> (11 februari 2025)

👁️ Samenvatting

📄 Naar volledige tekst

Het algemeen rechtsbeginsel audi alteram partem of recht om vooraf te worden gehoord, verplicht het bestuur dat overweegt een ernstige maatregel te nemen tegen een bestuurde, deze te horen zodat hij zijn opmerkingen over de genoemde maatregel kan doen gelden, behoudens zodanige hoogdringendheid dat een verhoor niet mogelijk is zonder de openbare belangen waarop het bestuur moet toezien in het gedrang te brengen. Het gaat er om, enerzijds, de betrokkene de mogelijkheid te geven zijn standpunt naar voren te brengen gelet op de ernst van de maatregel die de overheid ten aanzien van hem schikt te nemen en, anderzijds, te zorgen dat de overheid zich kan uitspreken met volle kennis van zaken, wat inhoudt dat ze een weloverwogen beslissing kan nemen, zonder dwaling omtrent de feiten of kennelijke appreciatiefout. Dit beginsel houdt in dat de betrokkene zijn opmerkingen kan doen gelden na in kennis te zijn gesteld van de overwogen maatregel, dat hij inzage kan nemen in het administratief dossier en dat hij een redelijke termijn krijgt om zich op zijn verhoor voor te bereiden of zijn opmerkingen schriftelijk te formuleren. Het geldt voor bestuurlijke politiemaatregelen, tenzij de inachtneming ervan onverenigbaar is met het dreigende risico dat de overheid wil voorkomen. Er zijn geen strikte vormvoorschriften maar vereist wordt dat de betrokkene zijn opmerkingen op een bepaald ogenblik van de procedure schriftelijk of mondeling dienstig heeft kunnen doen gelden, zodat de overheid met kennis van zaken kan beslissen.

In casu wordt niet betwist dat de bekritiseerde maatregel, namelijk het vellen van alle bomen van de populierenaanplant van verzoeker, een ernstige maatregel is, daar hij inbreuk maakt op het eigendomsrecht van betrokkene, onomkeerbaar is en aanzienlijke kosten meebrengt. De verzoeker, die eigenaar is van de betrokken populierenaanplant, werd niet gehoord door de tegenpartij en werd niet uitgenodigd om vooraf zijn opmerkingen te doen gelden aangaande de overwogen maatregel. De tegenpartij beweert niet, en uit de motivering van de bestreden handeling blijkt evenmin, dat de inachtneming van het audi alteram partem-beginsel onverenigbaar was met het dreigend gevaar verbonden aan het risico van omvallende bomen op de openbare weg of op eigendommen grenzend aan dat van verzoeker, dat de bestreden handeling wil voorkomen.

Hoorplicht – uitzonderingen restrictief geïnterpreteerd

(RvS 25 oktober 2022, nr. 254.863 - corona)

12. Niet bijgevallen wordt dat de zaak zich als zo urgent voordeed dat het niet mogelijk was de zaakvoerder van de betrokken inrichtingen te horen, zelfs niet op een zeer korte termijn. Zoals blijkt uit stukken 6 van verzoeksters, slaagde de burgemeester er wel in al op 21 september 2020 de pers van de voorgenomen sluiting in te lichten. Waarom hij dan niet ook de zaakvoerder informeerde en in staat stelde, al was het op heel korte termijn, zijn zienswijze te geven, is niet duidelijk en gaat de verwerende partij in de loop van de huidige procedure opvallend uit de weg.

13. Evenmin wordt bijgevallen dat op grond van de feiten maar één besluit mogelijk was. Zelfs aangenomen – louter per hypothese – dat de feiten zo

X-17.845-6/8

duidelijk en evident een inbreuk op de regelgeving uitmaken als de verwerende partij meent, dan nog is het zo dat die inbreuken geenszins noodzakelijk tot een sluiting van het hele pand gedurende drie maanden moesten leiden.

DE HOORPLICHT EN DE MOTIVERINGSPLICHT

Pro memorie Formele versus materiële motiveringsplicht

Formeel

13. De artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 verplichten het bestuur in de akte de juridische en feitelijke overwegingen op te nemen die aan de beslissing ten grondslag liggen, en dat op “afdoende” wijze. Het afdoende karakter van de motivering betekent dat de motivering pertinent moet zijn, dit wil zeggen dat ze duidelijk met de beslissing te maken moet hebben, en dat ze draagkrachtig moet zijn, dit wil zeggen dat de aangehaalde redenen moeten volstaan om de beslissing te dragen.

Materieel

10. De materiële motiveringsplicht houdt in dat iedere bestuurshandeling moet steunen op motieven waarvan het feitelijk bestaan naar behoren is bewezen en die in rechte ter verantwoording van die handeling in aanmerking kunnen worden genomen. Bij de beoordeling van de naleving van de materiële motiveringsplicht is de Raad van State niet bevoegd om zijn oordeel omtrent de feiten in de plaats te stellen van het oordeel van het bestuur. Hij is enkel bevoegd om desgevraagd na te gaan of het bestuur is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of het die correct heeft beoordeeld en of het op grond daarvan

Hoorplicht ontslaat bestuur niet van motiveringsplicht

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIIe KAMER

A R R E S T

nr. 266.444 van 21 april 2026
in de zaak A. 244.471/XII-9956

In zake : P.M.

bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Johan Platteau
kantoor houdend te 2020 Antwerpen
Jan Van Rijswijcklaan 210

tegen :

de stad BLANKENBERGE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Ignace Lauwagie
kantoor houdend te 8370 Blankenberge
Koning Albert I-laan 80/bus 1-2

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 24 maart 2025, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van het college van burgemeester en schepenen van de stad Blankenberge van 22 november 2024 waarbij het abonnement van verzoekster met vaste standplaats op de wekelijkse markt met onmiddellijke ingang wordt ingetrokken en niet wordt verlengd voor het jaar 2025.

8. De artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 verplichten het bestuur in de akte de juridische en feitelijke overwegingen op te nemen die aan de beslissing ten grondslag liggen, en dat op “afdoende” wijze. Het afdoend karakter van de motivering betekent dat de motivering pertinent moet zijn, dit wil zeggen dat ze duidelijk met de beslissing te maken moet hebben, en dat ze draagkrachtig moet zijn, dit wil zeggen dat de aangehaalde redenen moeten volstaan om de beslissing te dragen.

De belangrijkste bestaansreden van de motiveringsplicht, zoals die wordt opgelegd door de voormelde wet van 29 juli 1991, bestaat erin dat de betrokkene in de hem aanbelangende beslissing zelf de motieven moet kunnen aantreffen op grond waarvan ze werd genomen, opdat de betrokkene met kennis van zaken zou kunnen uitmaken of het aangewezen is de beslissing met een annulatieberoep te bestrijden.

14. De formelemotiveringsplicht, zoals opgelegd door de wet van 29 juli 1991, vereist dat de motieven in de beslissing zelf worden opgenomen. De verwerende partij kan dan ook niet nuttig aanvoeren dat verzoekster, rekening houdend met het voorafgaand e-mailverkeer tussen de partijen en de vermeldingen in de uitnodiging voor de hoorzitting van 5 november 2024, wist of behoorde te weten op grond van welke concrete overwegingen de verwerende partij zou overgaan tot de intrekking van het abonnement. Evenmin kan aangenomen worden dat verzoekster geen belang zou hebben bij de aangevoerde schending van de formelemotiveringsplicht omdat zij op de hoogte zou zijn van de motieven die aan de bestreden beslissing ten grondslag liggen.

Antwoorden op verweer

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIIe KAMER

ARREST

nr. 266.889 van 2 juni 2026
in de zaak A. 241.044/XII-9626

In zake : 1. L.D.
2. E.D.
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Koenraad Van De Sijpe en Robrecht Van Steenkiste
kantoor houdend te 9100 Sint-Niklaas
Vijfstraten 57
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Kristien Vanderheiden
kantoor houdend te 3000 Leuven
Diestsevest 47/001
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 29 januari 2024, strekt tot de
nietigverklaring van:

"1. de beslissing tot beslagname van 29 november 2023 van Inspecteur-dierenarts
[L.B.] bij de Afdeling Dierenwelzijn van het Departement Omgeving, [...] en
handelend krachtens de bevoegdheid haar verleend bij de Wet van 14/08/1986
betreffende de bescherming en het welzijn der dieren' [...]
[...]
2. de beslissing tot bestemming van 3 januari 2024 van Afdelingshoofd [L.G.] van
de Afdeling Dierenwelzijn van het Departement Omgeving, [...] en handelend
krachtens de bevoegdheid haar verleend bij de Wet van 14/08/1986 betreffende de
bescherming en het welzijn der dieren".

*Eerste grief: de schending van de wet van 29 juli 1991, het
zorgvuldigheidsbeginsel en de materiële motiveringsplicht*

9. De artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 verplichten het
bestuur in de akte de juridische en feitelijke overwegingen op te nemen die aan de
beslissing ten grondslag liggen, en dat op "afdoende" wijze. Het afdoend karakter
van de motivering betekent dat de motivering pertinent moet zijn, dit wil zeggen
dat ze duidelijk met de beslissing te maken moet hebben, en dat ze draagkrachtig
moet zijn, dit wil zeggen dat de aangehaalde redenen moeten volstaan om de

De belangrijkste bestaansreden van de motiveringsplicht, zoals
die wordt opgelegd door de voormelde wet van 29 juli 1991, bestaat erin dat de
betrokkene in de hem aanbelangende beslissing zelf de motieven moet kunnen
aantreffen op grond waarvan ze werd genomen, opdat de betrokkene met kennis
van zaken zou kunnen uitmaken of het aangewezen is de beslissing met een
annulatieberoep te bestrijden.

Hoewel de formele motiveringsplicht het bestuur er niet toe
verplicht uitdrukkelijk te antwoorden op alle door de bestuurse tijdens de
procedure opgeworpen argumenten, moet uit zijn beslissing wel kunnen worden
opgemaakt dat het verweer van de bestuurse daadwerkelijk in de besluitvorming
is betrokken. Hieruit volgt dat het bestuur niet uitvoerig moet antwoorden op elk
van deze argumenten, noch moet elk argument van verzoeker uitdrukkelijk worden
weerlegd. Wel moet impliciet of expliciet blijken dat de argumentatie van de
betrokkene in de besluitvorming werd betrokken en moet hieruit minstens impliciet
kunnen worden afgeleid waarom de argumenten in het algemeen niet werden
aanvaard.

Antwoorden op verweer – abstracte bewoordingen voldoende?

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIIe KAMER

A R R E S T

nr. 266.812 van 27 mei 2026
in de zaak A. 243.339/XII-9972

In zake : de Comm.V. S.
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Annelies Uytterhaegen
kantoor houdend te 9550 Herzele
Provincieweg 477
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de STAD ROESELARE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Sofie Logie en Niels Lemaire
kantoor houdend te 8500 Kortrijk
Beneluxpark 27B
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

I. Het beroep, ingesteld op 24 oktober 2024, strekt tot de nietigverklaring van “de beslissing, genomen door het College van Burgemeester en Schepenen van de stad Roeselare dd. 10 oktober 2024 tot tijdelijke sluiting van de nachtwinkel gelegen te [A.]”.

In zoverre de verzoekende partij tot slot meent dat geen rekening werd gehouden met haar schriftelijk verweer, omdat uit de gegevens van de zaak zou blijken dat de bestreden beslissing reeds genomen was vooraleer de verwerende partij kennis kon hebben gehad van de ingediende verweermiddelen, gaat zij eraan voorbij dat in de motivering van de bestreden beslissing uitdrukkelijk wordt gesteld dat “een schriftelijk verweer [werd] aangebracht via de raadsman”, uit dat verweer “evenwel geen elementen [blijken] die afdoen aan de feitelijke elementen uit het dossier” en “[d]e argumentatie dat de verboden middelen voor persoonlijk gebruik waren, [...] niet [overtuigt] en [...] niet [wordt] bewezen.” Aldus blijkt ontegenzeggelijk dat het verweer van de verzoekende partij wel degelijk bij de besluitvorming werd betrokken.

Verscherpte motivering na verweer?

(RvS 4 mei 2022, nr. 253.644 – UV schroothandel)

15. Te dezen besluit de verwerende partij op 28 maart 2022, in de eerste bestreden beslissing, zonder meer tot een weigering van een uitbatingsvergunning omdat de uitbater en zijn medewerker geen blanco strafregister hebben. Noch uit de bestreden beslissing van 28 maart 2022, noch overigens uit enig stuk in het administratief dossier lijkt te kunnen worden opgemaakt dat die conclusie berust op een concrete afweging en beoordeling van de gerechtelijke antecedenten van de uitbater en zijn medewerker in het licht van het precieze doel dat met het toegepaste uitbatingsreglement wordt beoogd.

Dat is des te meer merkwaardig en bezwaarlijk gelet op de inhoud van de brief van verzoekers van 7 januari 2022 en op hun uiteenzetting tijdens het verhoor van 24 januari 2022. Daarin lieten zij net expliciet gelden dat een blanco strafregister geen vereiste is voor een positief moraliteitsonderzoek en dat er een concrete beoordeling moet plaats hebben.

Antwoorden op verweer (RvS 2 juni 2026, nr. 266.889 - dierenwelzijn)

14. Wanneer het bestuur in het kader van de voorbereiding van een bestuurshandeling welbepaalde informatie opvraagt bij de bestuurde, zoals te dezen op 15 december 2023, en daarmee *ipso facto* aangeeft dat de opgevraagde informatie de te nemen bestuurshandeling kan beïnvloeden – zo niet zou die informatie niet worden opgevraagd – vereist de zorgvuldigheidsplicht dat de door de bestuurde bezorgde informatie wordt betrokken bij het onderzoek van de feitelijke en juridische aspecten van het dossier.

15. Overeenkomstig artikel 14, § 1, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, geven de onregelmatigheden die onder een in het eerste lid vermelde nietigheidsgrond ressorteren evenwel “slechts aanleiding tot een nietigverklaring als ze, in dit geval, een invloed konden uitoefenen op de draagwijdte van de genomen beslissing, de betrokkenen een waarborg hebben ontnomen of als gevolg hebben de bevoegdheid van de steller van de handeling te beïnvloeden”.

Het staat aan de Raad van State te oordelen of een verzoeker die een zaak voor hem brengt, doet blijken van een belang bij het aangevoerde middel. De Raad van State dient er evenwel over te waken dat het belangvereiste niet op een buitensporig restrictieve of formalistische wijze wordt toegepast.

16. Te dezen stelt de Raad van State vast dat de op 3 januari 2024 bezorgde informatie die niet in de besluitvorming werd betrokken, wat de hond Sloeber betreft, beperkt is tot een foto van een schapenvachtje in de woning van eerste verzoeker dat van Sloeber zou zijn, hoewel Sloeber niet op die foto zichtbaar is, alsook twee foto's van Sloeber “op het erf”.

Uit de bestreden beslissing blijkt dat het de verwerende partij er vooral om te doen was, te kunnen nagaan of onder meer Sloeber in een huiselijke sfeer woonde, daar hij nooit in huis werd aangetroffen bij eerdere controles. De bezorgde foto's voegen wat dat betreft niets toe aan de informatie waarover de verwerende partij reeds beschikte. Verzoeker had al gemeld dat Sloeber “zelfs een vast schapenvachtje in de huiskamer” had (zie *supra*, nr. 12), maar de foto's tonen Sloeber evenmin binnen in de woning in een huiselijke sfeer. De op 3 januari 2024 bezorgde informatie kon derhalve geen invloed konden uitoefenen op de draagwijdte van de genomen beslissing.

17. Uit wat voorafgaat, volgt dat de eerste grief niet tot de nietigverklaring van de tweede bestreden beslissing kan leiden.

Antwoorden op verweer (RvS 8 mei 2018, nr. nr. 241.446 – 9bis)

11. Een beslissing tot sluiting op grond van artikel 9bis van de drugswet kan, volgens die bepaling zelf, slechts regelmatig worden genomen “na de verantwoordelijke in zijn middelen van verdediging te hebben gehoord”.

Te dezen heeft de verwerende partij, die tegen de inrichting in de Luikstraat 13 te Lokeren een sluiting van zes maanden overwoog, verzoekster uitgenodigd om te verschijnen op een hoorzitting op dinsdag 17 april 2018 om 11 u of om haar verweemota te bezorgen uiterlijk dinsdag 17 april 2018 om 11 u. “Na de hoorzitting”, aldus de uitnodiging, “zal [de burgemeester] een beslissing nemen, na zorgvuldige afweging van alle elementen in het dossier.”

Verzoekster verkoos een schriftelijk verweer in te dienen. Zij deed dat bij een op 16 april 2018 aangetekend verstuurd zending. De zending werd door de verwerende partij ontvangen op woensdag 18 april 2018.

12. Daargelaten of verzoekster nu al dan niet geacht moet worden de verweemota vóór het opgegeven tijdstip “bezorgd” te hebben, is ten minste in de huidige stand van de procedure hoe dan ook niet gebleken dat die beweerde laattijdigheid de verwerende partij op enigerlei wijze heeft gehinderd of geschaad.

De bestreden beslissing is pas op 24 april 2018 genomen, dit is zes dagen later.

Ofschoon de verweemota dus nog ruim bijtijds was opdat de burgemeester er nuttig rekening mee kon houden, heeft hij niettemin gemeend er geen enkele aandacht te moeten aan besteden. Nochtans, zo argumenteert

verzoekster in dit verband niet onterecht, was er geen enkele “wettelijke of reglementaire vervalltermijn” die hem daartoe verplichtte.

13. Staande voor het – al dan niet – nemen van een zo drastische beslissing als het sluiten van een inrichting op grond van artikel 9bis van de drugswet voor de maximaal toegelaten termijn van zes maanden, mocht van de verwerende partij een bijzondere zorgvuldigheid worden verwacht.

14. Dit houdt op het eerste gezicht onder meer in dat de burgemeester bij het nemen van zijn besluit niet mocht weigeren er alle relevante feiten en af te wegen belangen bij te betrekken en meer bepaald dat hij, gelet op de voormelde, concrete omstandigheden van de voorliggende zaak, zich niet mocht afsluiten voor verzoeksters middelen van verdediging om de enkele reden dat ze niet waren ingediend vóór de tijdslimiet die hij had gesteld.

Door dat toch te doen gaf de verwerende partij blijk van een houding die op het eerste gezicht overdreven strikt is en onverenigbaar lijkt met de voormelde zorgvuldigheid.

Hoorplicht en de motivering – adverse inferences?

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 262.122 van 24 januari 2025
in de zaak A. 240.196/X-18.484**

In zake : D.I.
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Bart Verbelen
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Amerikalei 122 bus 14
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de STAD ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Thomas Beelen
kantoor houdend te 3000 Leuven
Justus Lipsiusstraat 24
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 2 oktober 2023, strekt tot de nietigverklaring van het “besluit van de burgemeester van de Stad Antwerpen van 2 augustus 2023 strekkende tot de herhuisvesting van de bewoners van het pand gelegen te 2140 Borgerhout (Antwerpen), [J.B.] straat 2, eerste verdieping in het kader van de Vlaamse Wooncode, inzonderheid Boek 1 en Boek 3”.

10. In de brief van 18 juli 2023 waarmee verzoeker wordt uitgenodigd om verweer in te dienen, wordt meegedeeld dat de verwerende partij zich voorneemt om tot herhuisvesting over te gaan op grond van artikel 3.32 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021. Bij die brief was het technisch verslag van het woningonderzoek van 18 april 2023 gevoegd. In dat verslag kon verzoeker kennis nemen van de vastgestelde gebreken, waaronder het vastgestelde gebrek van categorie III waarop in het bestreden besluit wordt gesteund.

Het kwam verzoeker dan ook toe om aan te tonen dat de nodige werken om aan de vastgestelde gebreken te verhelpen, waren uitgevoerd. De loutere bewering dat de nodige herstellingen zouden zijn uitgevoerd, volstaat daartoe niet. Het bestreden besluit is dan ook niet onwettig in de mate dat het aanneemt dat “de heer [D.] op generlei wijzen aan[geeft] dat dit specifieke gebrek opgelost zou zijn”.

Idem bij sancties

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE Xe KAMER

A R R E S T

nr. 263.067 van 24 april 2025
in de zaak A. 244.659/X-19.038

In zake: de BV R.
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Peter Henriksen en Stijn Brusselmans
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Scheldestraat 9
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de STAD ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Thomas Beelen
kantoor houdende te 3000 Leuven
Justus Lipsiusstraat 24
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 16 april 2025, strekt tot de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van "het besluit van het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen d.d. 28 maart 2025 waarmee aan de verzoekende partij een gemeentelijk administratieve sanctie werd opgelegd, inhoudende de sluiting van de inrichting [R.], gelegen [...] te 2000 Antwerpen voor een periode van vrijdag 25 april 2025 van 00.00 uur tot en met donderdag 8 mei 2025 tot 24.00 uur".

Beoordeling

12. "Wie niet horen wil, moet voelen". Dit spreekwoord lijkt de verwerende partij bij het nemen van de bestreden beslissing voor ogen te hebben gestaan.

13. Een eerdere sluiting van één week, van 16 tot 22 december 2024, had tot doel "een duidelijk signaal te [geven] dat de voorwaarden opgenomen in het Terrassenreglement dienen nageleefd te worden".

Dit signaal was blijkbaar niet voldoende duidelijk, vermits nadien andermaal inbreuken op de terrastoelating werden vastgesteld.

14. In die omstandigheden lijkt het niet onredelijk dat de verwerende partij tot het besluit is gekomen dat een zwaardere sanctie nodig was om de verzoekende partij te overtuigen om zich in regel te stellen.

De verzoekende partij overtuigt er niet van dat, in die omstandigheden, een sluiting gedurende een periode van twee weken de grenzen van de redelijkheid te buiten gaat of anderszins onwettig zou zijn.

15. De elementen die de verzoekende partij thans aanvoert om een mildere sanctie te bepleiten, had zij kunnen opwerpen in het kader van het verweer waartoe zij werd uitgenodigd, maar dat zij niet heeft gevoerd.

CONCLUSIE

Conclusie

- Hoorplicht als instrumenteel beginsel van behoorlijk bestuur
 - In belang betrokkene
 - In belang bestuur
- Quasi voor alle bestuurlijke besluiten in bestuurlijke handhaving
 - Ernstig nadeel betrokkene
 - Ook als niet op grond van tekortkoming betrokkene (eigen aan BH)
 - Vergunningen/convenanten – eventueel op voorhand organiseren
 - Uitzonderingen restrictief interpreteren
- Geen uitgewerkt kader hoorzitting, maar minimum vereisten
 - Op nuttig moment verweer
 - Redelijke termijn (afwegen tegen dringendheid en efficiënt bestuurlijk optreden)
 - “op nuttige wijze” standpunt over feiten én maatregel
 - Mededeling overwogen maatregel
 - Mededeling feiten
 - Inzage bestuurlijk dossier versus politionele/strafrechtelijke info

Vragen?

pieter.tersago@gmail.com